

EESTI
SKAUTIDE

B. SUURLAAGER
HAAPSALU
1936

„PÄEVALEHT“

ON ISESEISEV, DEMOKRAATLIK JA ÜLERIIKLIKULT
LEVINUIM AJALEHT

Suurim ning kasulikem kuulutamise leht Eestis. Hinnata
kaasandena igal pühapäeval pilke- ja naljaleht „Kratt“

Meie kirjastusel ilmub

„L A S T E R Ö Ö M“

— EESTI POPULAARSEIM LASTEAJAKIRI

T. E. K.-Ü.

GRAAFIKATÖÖSTUS

ON TÄIELISIM TÖÖSTUS SEL ALAL EESTIS

TRÜKIKODA
KÖITEKODA
TSINKOGRAAFIA
LITOGRAAFIA
OFFSET-TRÜKK

Hinnad kõigile
vastuvõetavad

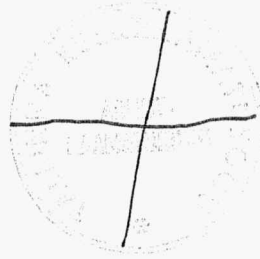
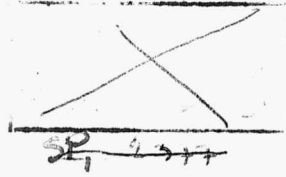
Tellimiste täitmine
kiire

SUURIMAD NING TÄIELISIMAD RAAMATU- JA KIRJUTUS-
MATERJAALIDE KAUPLUSED, KIRJANDUSE- JA PABERI-
LAOD EESTIS

TALLINNA EESTI KIRJASTUS-ÜHISUS
TALLINN-EESTI, PIKK T. 2, OMA TELEFONI KESKJAAM 428 -83

**S
K
A
U
D
I
D**

B. 687.

SUVI 1936

TOIMETANUD SKM. RICH. TREU (TÖNURI)
EESTI SKAUTIDE PEASTAABI VÄLJAANNE

MEIE VALMISTAME:

kalosse ja botikuid, suve- ja rannakingi, võimlemiskingi, supelkingi ja spordisäppaid, kummitaldu, kotsakaitseid ja mängupalle, jalgpalliõhukumme, jalgrattakumme, vee, aurukõrgesurve-, gaasi-, bensiini-, õli- ja õllevoolikuid ning spiraalvoolikuid kõiksugu

otstarbeks, kumminõõre, piimakannu- ja tihendusrõngaid, pudelisheibe, radeerkumme, kummikorke, pumbaklappe, puhvreid, transportrihmu, rattarehve, kummivaltse, tihenduskummi j. n. e., ning kõiksuguseid tehnilisi kummitarbeasju tellimiste peale.

„POLARIS“

EESTI KINNITUS-A.-S.

Seltsi põhi- ja tagavarakapitalid ületavad

Kr. 948.000

Seltsi asutamisest peale on kahjude eest väljamaksetud üle **Kr. 4.827.000.—**

Juhatus asub **Talinnas**, Vana Viru 12.

Kõnetraat 426-66. Telegr.-aadr: „Polaris“

Osakond asub **Tartus**, Suur Turg 11.

Kõnetraat 6-75.

Esindajad kõigis linnades ja maakohtades.

võtab vastu järgmisi **kinnitusi**: tule-, murdvarguse-, veo-, väärt- saadete-, kasko- (laevakerede) ja klaasikinnitusi.

SOLIIDNE EDASIKINNITUS!

Kahjud likvideeritakse viivitamata!

Tallinna Linna
Keskraamatukogu

Riigivanem KONSTANTIN PÄTS,
Eesti Skautide Maleva Aupresident ja III. Suurlaagri Aupatron.

Parimaid teroitusi III-da suurlaagri saabumisel!

Teretuloa III-teen suurleiriimme!

Szioböl üdvözlünk Titeket a mi III. nagytáborunkba való
érkezéskor!

Ėabakos novelejumus Ėums ierodoties musu III oispareĖa
nomeĖne!

Ėirdingiausi sveikinimai musu III-sios stovyklos atvikymo
proga!

Dälkomna till vart III storläger!

Velkommen til vor III storlejr!

Ėajlepsze pozdromienia z powodu przybycia na nasz
III Zlot!

Ėejlepsi pozdravy pri zahajeni naĖeho III tábora!

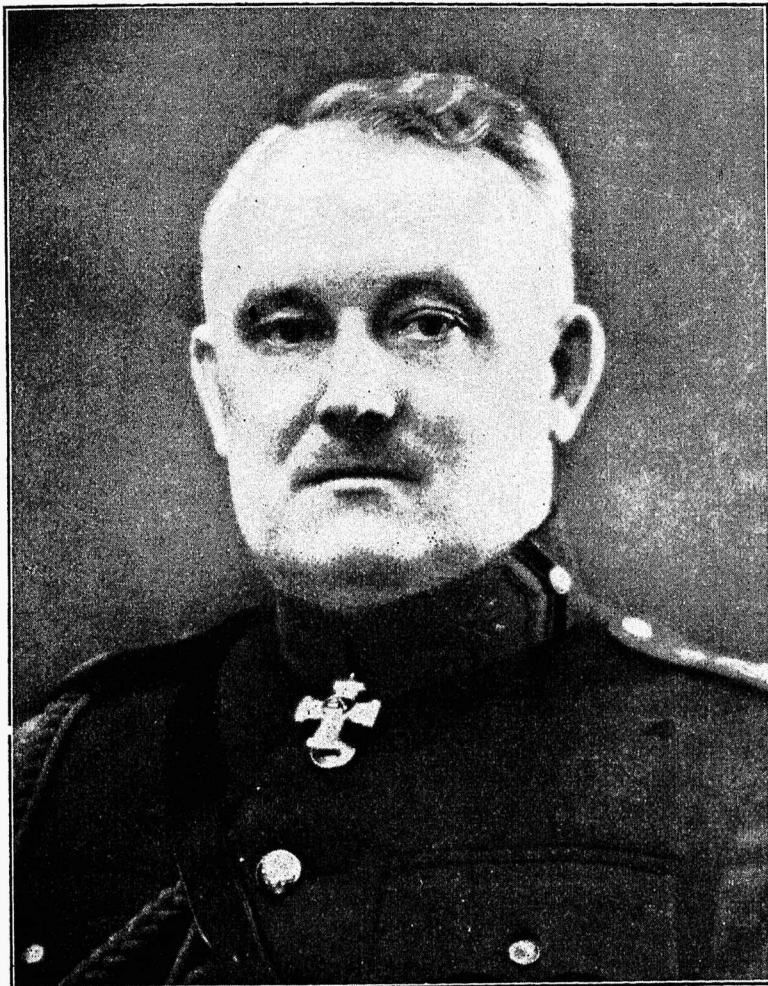
Ėost welcome on arriving in our III camp!

Soyez Ėous les Bienvenus en arrivant à notre III camp!

Ėesti Skautide Ėaleva Ėeastaap.

Kaitsevägede ülemjuhataja J. LAIDONER

Eesti Skautide Maleva III. suurlaager.

Juhtiv koosseis.

Aupatron

Hr. Konstantin Päts, Riigivanem, Eesti Skautide Maleva Aupeavanem

Aujuhatus :

Hr. kindral Joh. Laidoner	—	Kaitseväge ülejuhataja
„ Kaarel Eenpalu	—	Peaminister.
„ kolonel Aleks. Jaakson	—	Haridusminister
„ Oskar Kask	—	Sotsiaalminister
„ Karl Selter	—	Majandusminister
„ kindral Paul Lill	—	Kaitseminister
„ dr. Friedrich Akel	—	Välisminister
„ kolonel Otto Sternbeck	—	Teedeminister
„ sanit.-kindral Hans Leesment	—	Eesti Punase Risti President
„ dr. Jaan Hünerson	—	Eesti Skaudi sõprade liidu esimees
„ dr. Nikolai Kann	—	Eesti Skautide Maleva Peavanem

Laagri juhatus :

Hr. prof. K. Saral	—	Laagrivanem
„ ministriabi E. Maddisoo	—	Abi
„ kolonel A. Traksmäe	—	„
„ skm. A. Mitt	—	„
„ skm. H. Michelson	—	Laagrijuht
„ skm. E. Jõgi	—	Inform. ja propaganda juht
„ skm. H. Paalmann	—	Väliskülastuste juht
„ skm. R. Treu (Tõnuri)	—	Tegevusjuht
„ skm. A. Kasak	—	Juriskonsult
„ nskm. A. Vaigur	—	Peasekretär

Välisinformatsioon ja registreerimised skm. B. Rautsmaa kaudu; amet-
like vastuvõtude korraldused peastaabi ülema skm. A. Koigi kaudu.

Eesti skautide elus on jälle möödunud üks neljaaastane tööperiood ning nüüd seisate teie, mu noored sõbrad, oma kolmanda suurlaagri eel. Nelja aasta jooksul olete üksikuis malevais rühkinud omaette oma skautlikes õpingutes ning nüüd toote suurlaagrisse oma parima. Soovin õnne ja paremat kordaminekut teie suurlaagrile. Õppigem tundma teineteist ja kõvendage tutvussidemeid. Õppige üksteise saavutustest. Tihendage sõprusvahekordi ka teiste maade noortega, kes tulnud Teile külla. Soovin, et teie suudaksite tutvustada külalistele kõike seda, mis on teie hääd ja ilusat ja et algav suurlaager juhiks teid lähemale sihile, mis peitub teie hüüdlauses:

„Alati valmis“

J. Teemant kol.

Haridusminister.

I. suurlaagris väike hundipoeg kinnitab tolekordse Riigivanema J. Teemant'i rinda skautide aumärgi.

Mitmesuguste alade juhid:

Hr. pastor skm. P. Kuusik	—	Laagri vaimulik
" " " H. Haamer	—	"
" " " R. Uhke	—	"
" Dr. Sander	—	Laagriarst
" Reinbach	—	Velsker
" Männov	—	"
" Ütt	—	"
" E. Tekker	—	Arstl. pers. liige
" B. Mäeumbaed	—	"
" skm. E. Pavelson	—	Peavahekohtunik skautl. võistlustel
" skm. H. Tari	—	Laagri arhitekt ja ehitustehnil. nõuandja
" skm. H. Roos	—	Lökkejuht
" skm. E. Priimann	—	Kehal. kasv. juht.
" kpt. nskm. K. Raamat	—	Mängude juht
" J. Martin	—	Väliskülaliste juhi abistajad
" skm. A. Kasak	—	" "
" nskm. U. Mitt	—	" "
" skm. V. Suigusaar	—	" "
" skm. H. Roos	—	" "
" skm. V. Sirgo	—	" "
" E. Bliedernicht I jsk.	—	" "
" nskm. B. Koot	—	" "
" V. Koppermann I jsk.	—	" "
" nskm. R. Saral	—	" "
" nskm. H. Jõe	—	Laagri ajakirja toimetaja
" nskm. L. Kärsen	—	Äbi, ühtlasi talitusjuht
" nskm. Rud. Väärsti	—	Näituse üldjuht
" skm. V. Suigusaar	—	Äbi
" nskm. H. Jõe	—	Teejuht
" nskm. E. Kublin	—	Komandant
" nskm. E. Lemming	—	Käsundusjuht
" nskm. R. Uus	—	"
" ltn H. Mõttus	—	Sidejuht
" nskm. L. Miller	—	Valve ja korrapidaja juht
" nskm. Rein Laube	—	Kiirabijuht
" nskm. Maripuu	—	Supelvalvejuht

Majandusala juhid:

Hr. skm. M. A. Mitt	—	Majandusvanem
" nskm. Viktor Krull	—	Majandusjuht

Tervitan Eesti Skautide Maleva kolmandat suurlaagrit ning soovin hääd kordaminekut.

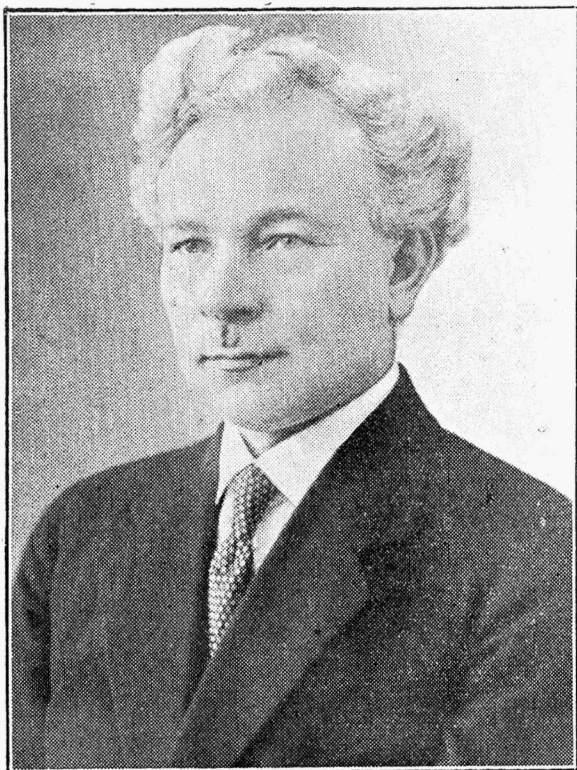
Rõõmuga kuulsin, et skaudid on otsustanud 16. juulil kogu laagriga külastada Eesti riigi pealinna Tallinnat. Sel puhul ütlen enese ning linnavalituse nimel tere tulemast Tallinna. Tallinnas, juulikuul 1936.

Tallinna linnapea

J. Kesti.

-
„ Tofer	— Majand. sekretär, raamatupidaja
„ major Tolbast	— Toitlusjuht
a) proua Lossmann	— Pereema
b) nskm. V. Krull	— Toitlustaja
„ skm. V. Andreesen	— Transpordi juht [raudteel
a) Hr. skm. E. Kübar	— Transpordijuhi abi, ühtlasi liikl. juht
b) „ nskm. H. Kask	— Vee ja keedupuude korraldaja
„ kapten Pedaja	— Ehituste juht
„ kolonel Baumann	— Näitusevanem ja korterikorrald.
„ nskm. E. Eber	— Ariliste ettevõtete juht
a) nskm. Rih. Kärner	— „ „ „ abi
b) pr. Baumann	— Einelaua juhataja
„ Pihelgas	— Laagrimaterjali laduhoidja
-

Skaudi sõprade liidu esimees,
Skautmaster
J. Hünerson

Mu noored sõbrad!

Haapsalule saab tänavu õnn osaks, võtta vastu niipalju elurõõmust ja tegevusihast lõkendavaid skaudipoisse, kes panévad rõkkama Paralepa pargi ja linna. Skaudid, teie olete meie kodumaa lootus: kõike hääd ja ilusat loodame teist, loodame tublisid kodanikke. Sellepärast olen eriti rõõmus, et just Haapsalus kogunete näitama maailmale, et te tõesti väärите neid suuri lootusi. Haapsalu mets, päike, õhk ja külalislahkus on suurlaagri puhul ja alati skautide käsutuses. Loodan, et kõigile meeldib siin ja viite kaasa parimaid muljeid laiali kodumaale ja samuti üle raja. Armastan noori, paljaspõlvseid ja päikesest pruunistunud poisse, kes kannavad skaudirõivu ja kes omavad ka mehish vaimu. Ja eriline rõõm on teid näha sellasel suurel arvul.

Ühes minuga tervitab teid kogu Haapsalu kodanikkond Haapsallu jõudmisel.

Veel kord: tere tulemast Haapsalus — skaudid!

Dr. H. Alver
Haapsalu linnapea.

Eesti skautidel on suurpäevad. Haapsalus, või õigemini Haapsalu külje all olevas Paralepa metsas, algab eesti skautide kolmas suurlaager. Olemasolevate andmete järgi tulevad sinna kokku eesti skautide 14. malevast umbes 2000 skauti ja hundipoega ja külalistena ootame omi noori sõpru ja nende juhte Poolast, Rootsist, Soomest, Lätist, Leedust, Ungarist, Inglismaalt ja teistest riikidest.

Meie loodame, et sõprussidemete kinnitamise ja tihedama koostöö saavutamise eesmärgil meie kolmandamast suurlaagrist võtavad osa ka külalistrühmadena skautlikke põhimõtteid tunnustavast „Noorkotkaste“ malevast umbes 50 poissi oma juhtidega.

Meie loodame, et meie Eesti skautide suurlaagrist võtavad osa ka Eesti vähemusrahvusskautide esindusrühmad, kes on soovi avaldanud meie skautide maleva lipu all töötada käsikäes meiega meie ühise isamaa kasuks, nagu töötavad meiega koos Eesti poolakate ja rootslaste rühmad.

Skautlus Eestis on viimase kolme aasta jooksul arenenud üllatavalt jõudsasti. Endised skaudid ja hundipojad, kes skautide malevast sel või teisel põhjusel olid lahkunud, tulevad tagasi meie ridadesse ja suurendavad meie skautide ja juhtide arvu. Juhtide seas näeme eriti palju kõrgemaid kaitseväelasi, näeme juhte käsitöölise ja vabrikutöölise ridadest, näeme juhte kõigist teistest kutsetest.

Mida see näitab? See näitab, et skautlus, millele aluse pani meie ülemaailmne juht—inglise kindral lord Baden-Powell, on Eestis leidnud soodsat pinda. Asjaolu, et eestlastest skautide arv kolme aasta jooksul 3000-lt on tõusnud 7000-le, näitab, et skautluse põhimõtted on leidnud tunnustamist mõtlejate vanemate ringides. Meie — eesti skaudid — oleme palavad isamaalased, kuigi meie kuulume ülemaailmlisse organisatsiooni. Meie oleme inimkonna ideaalide teenistuses, seisame kõikide maa-de skautidega tihedas ühenduses ja meie tahame kaasaaidata selleks, et kasvaks ja kõveneks rahvusvaheline solidariteet ja rahvaste üksteisest arusaamine. Meie ideaaliks on, et rahvaste ja riikide vahel tekkivad ja tekkida võivad vastolud lahendatakse rahulikult teel. Kindlaks tahtmiseks on, et mitte üksnes suurrahvastel ei oleks õigus arendada oma kultuuri oma iseseisvas riigis, vaid et see õigus kuuluks ka kõigile

väikerahvastele, kes on oma poegade veregga loonud oma iseseisvad ja rippumatud riigid. Selleks oleme alati valmis haarama relvi oma vaba ja iseseisva Eesti kaitseks, oleme valmis valama oma verd isamaa altarile ja ohverdama oma elu oma vanemate ja esivanemate higit ja verest niisutatud Eesti eest, kui seda peaks nõudma meie riigi julgeoleku eest vastutav riigi ülemjuht — Riigivanem.

Skautlus on ja jääb meie noorte isamaalikuks organisatsiooniks ja tahab, nagu kõik teised Eesti isamaaliku organisatsioonid, kasvatada oma liikmeid—skaute—ausateks ja tublideks töömeesteks meie riigi elu mitmekesiste alade arendamiseks.

Skautlus kindlustab rahvaste solidariteeti, kuid sellega tahab ta kindlustada ka meie noore riigi olemasolu. Eesti skautlus on sündinud samal ajal, kui tekkis meie vabariigi iseseisvuse mõte. Ta on oma juured ajanud sügavasti Eesti mullasse. Ei hävita teda enam ükski raskus, ükski jõud ega loodusejõud, niisama kui ei hävita meie iseseisvat riiki enam ükski suurriik, niikaua, kui meie rahva hingest ei kao vabadusetung, mis aastasadasid hõõgus seal, kuni ta löi lõkkele meie vabadussõjas ja purustas ahelad, mis meid olid pidanud kammitas 700 aastat.

Vabadussõjast võtsid osa meie vanemad poisid-skaudid ja mitmed neist langesid

Kes teist, mu sõbrad, küll tahaks puududa suurlaagrist? Kes kord on viibinud seal, see teab mis tähendab suurlaager. Siin võid sa näidata oma võimeid, kuid võid ka õppida teistelt. Laager on ühest küljest küll pidupäevaks — suureks mõnulemispaigaks, kuid teisest küljest suure skautliku kooli tegevuse-koht. Siin tuleb ilmsiks kõik, mis muidu tundub just kui peidusolevat — sest selle avaldamiseks on vähe võimalusi.

Suurlaagris ei ole skaudid mitte koos ainult oma vahel, nagu tavalises laagris, vaid siin on võimalusi tutvuda ka välismaa sõpradega, kes taotleavad samu ideid. Võime õppida tundma mitmeid rahvusi — kuid

veel rohkem õpetada neid tundma oma rahvust ja riiki.

Suurlaagris on aga skaut oma rahvuse ja riikluse eest väljas, sellepärast püüame pakkuda kõige paremat ja sellega sundima teisi rahvaid sinust ja sinu rahvast lugupidama. Skaut peab võõrast lugu, et sellega ka oma rahvuse vastu lugupidamist ära teenida.

Huvitav on just seda joont skautluses eriti tähele panna, kuidas noored skaudipoisid oskavad sellel alal kõige peenemate diplomaatidena ülesastuda. Mitmest suurlaagrist osa võttes, on mul juhus olnud seda tähele panna.

Skautlik kasvatus on see alus, mis suurlaagrites, kus nii mitmed rahvused koos on, ei luba esile tulla ühegi rahvuse haavamist. Kuigi skaudid on üksteisega, rahvusele vaatamata, vennad ja sõbrad, siiski on rahvus just see, mis skaute selge joonena üksteisest eraldab. Kui keegi tuleb väitma, nagu skaut ei oleks rahvuslik, siis see väitja ei tunne üldse skautlust.

Tulgu ta kord suurlaagri, seal märkab ta ise oma eksimust. Sellepärast on suurlaager ka kohaks, kus need, kes skautlust veel ei tunne — saavad skaut-liikumisega kõige paremini tutvuda. Loodan, et teie, poisid, olete selleks kõik teinud, et teie vanemad ja sõbrad meid suurlaagris rohkearvuliselt külastavad. Kindel on, et keegi ei kahetse oma tulekut, kui ta tutvunenud on meie telklinna eluga.

Nii siis oleme suurlaagris!

Prof. K. Saral.

Skautmaster,
suurlaagri vanem.

kangelastena ühes oma vanema Anton Ounapuuga.

Eesti skautlus, kui rahvaste solidariteedi kasvataja, ei soovi sõda, ta soovib rahu ja üheks rahvaste solidariteedi kasvatamisabinouks on tänavune suurlaager, kus külastavad meid naaberriikide noored, kellel samad soovid, samad sihid.

Lugupeetud skautide isad ja emad! Ma olen veendunud selles, et teie poeg Paralepas omasuguste keskel viibides leiab palju, mis õpetlik ja teda rahuldab. Kümme päeva muretut elu teiste noorurite keskel jätab poisile armsad mälestused, mis ei unune

kõige raskemal päevil ja tõstab ta elurõõmu.

Lõpuks tahaksin näha, et ka teie ise külastaksite oma poegi suurlaagris ja vaataksite, kuidas teie pojad töötavad laagris neile antud ülesannete täitmisel.

Kõigile külastajatele hüüame skautide 3. suurlaagrist Paralepas: Tere tulemast!...

N. Kann.

Skautmaster,
Peavanem

Eesti skaudid, teie kogunete kolmandat korda oma suurlaagrisse, et veeta üheskoos ilusaid suvepäevi ja ammutada laagrielu askeldusis uut vaimustust ja indu oma õilsate sihtide taotlemiseks. Olgu need päevad teile rõõmsad ja tulukad ning aidaku nad kasvatada teid meesteks, kellest teie kodumaa võib tunda rõõmu. Pidage meeles, et igäühel teist lasub kohustus oma isamaa ja rahva vastu. Süvenegu teie isamaaarmastus ja kasvagu teie mehine meel, et oleksite kohusetruud ja igal hetkel abivalmis oma ligimisele, oma rahvale ja oma isamaale.

E. Maddisoo.

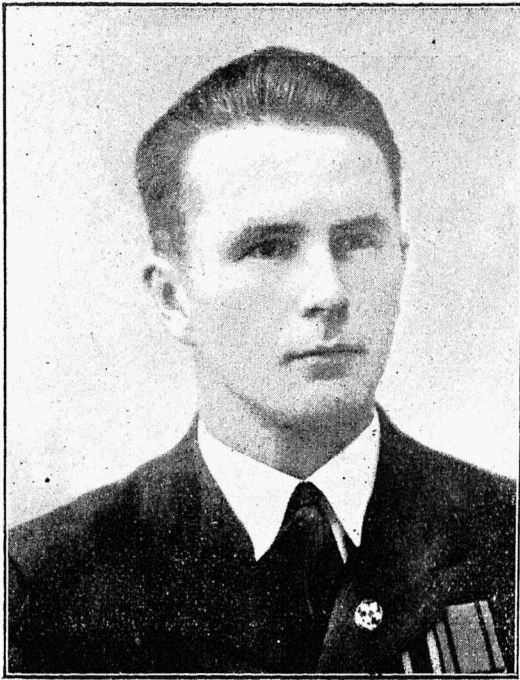
Skautmaster,
Peavanema abi.

Kol. **A. Traksmäe**, laagri abivanem.

Peastaabi ülem, Skautmaster **A. Koik**.

Kolmandat korda koguneb Eesti skautide pere.

Seda korda juba suuresti kujunenud olukorras.

Nelja aasta kestel on kerkinud mitmed uued malevad, nagu Alutaguse, Petseri, Tapa. Mitte üksnes uued suurüksused ei too koosseisule lisa, vaid kõikjal on kinnitatud, et 3. suurlaagrist osavõtjaid koguneb kohadelt märksa rohkem, kui varemalt. Selles pole kahtlust.

Väline organiseerimistöö on möödunud hoogsalt ning järjekindlalt.

Seda rõõmustavam on aga näha, et viimase suurlaagri ajast tänini, s. o. Doberanist—Paralepani, teekonnal on just Eesti skautluse sisulise külje süvenduse alal korda saadetud palju.

Endise juhusliku organisatsiooni ilme ja põhimõtete kergekäelise käsiluse asemele on kerkinud *teadlik hoogne kasvatus töö skautlike meetodite õiges rakendusviisis meie riigi ja rahva iseloomu ning tuleviku huvide hüveks.*

Parema kinnituse selleks andis äsja peetud esimene skaudijuhtide üleriiklik õppe-laager, mis oli momendil ka tähtsaks eelkooliks suurlaagris.

Suurearvulisele välismaa skautide perele püüame üksmeelsel koostööl pakkuda kõigeparemat, mis meie olud lubavad.

Ma julgen küll kindlasti uskuda, et suurlaagri nn. „arhitektooniline“ ja näitlik külg oma sisustusega võib sedakorda kujuneda mõnes suhtes välismaalastelegi eeskujuks.

Skautilik suurnäitus, laagri sisustamine, head kavatsused „laagri kaubamaja“ näol, peale selle lõkke-õhtud, lisaks meie kauni kodumaa tutvustamine, tohiks küll kindlustada meile kõigile täieliku rahulolu möödunud tööaastatest.

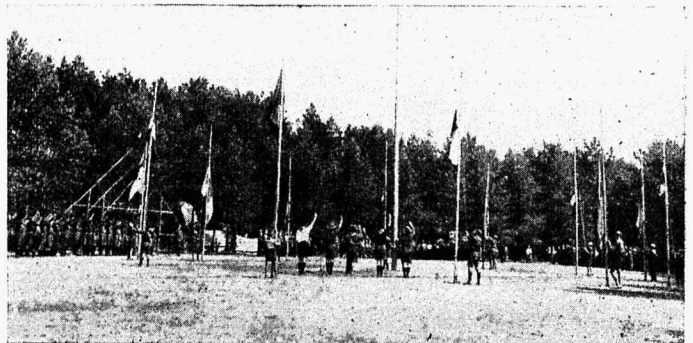
Ja kui veel äramärkida, et seda kõike on püütud saavutada n. ö. omal käel, ilma teiste suurema tülitamiseta, siis kindlustab see seda rohkem üht skautluse põhiväidet: „hoidke skautlus lihtsana ja mitte kulukana, siis on see skautlus“.

Tahaksime siis ka tõeliselt hoida ja arendada edasi, et Eestis ajajooksul kujuneks *tõeline skautlik suur organisatsioon*, mis rahuldaks nõudlikumadki soovid Eesti rahva ja riigi tuleviku hüveks nii, et kord võidaks öelda uhkusega, et igast noorest, kes läbi käib skautide ridadest, kasvab tubli ja kohusetundeline kodanik oma riigile.

H. Michelson.

Skautmaster,
suurlaagri juht.

.....
Lipu heiskamine II.
suurlaagris.
.....

Eelolev suvi on meie skautide perele „suursündmuseks“, — peetakse ju Haapsalus meie III. suurlaager, millest osavõtjaid lubanud tulla rekordiline arv, küll sise- küll välismailt. Nagu öeldakse, et kõiges on alati kolm kõige parem, siis tahetakse ka eelolev suurlaager, kui kolmas, korraldada nii hästi, kui vähegi võimalik.

Iga ettevõtte juures on üks külg, mis küll silma ei paista, mis aga sellele vaatamata on seda tähtsam, see on majanduslik külg! Samuti ei paistnud eelolevaks suurlaagriks majanduslikud eeltööd ja tegevus sugugi silma; see mis on tehtud, peab nagu nii olema, see on just kui isenesest mõistetav. Kui palju tööd tehtud, veel tehakse ja kui palju inimesi vabatahtlikult selle juures töötavad, sellele ei pöörata tähelepanu.

Püüan käesolevas kirjutises veidi valgustada Eesti Skautide Maleva III. Suurlaagri majandusliku külje eeltöid.

Eeltöid suurlaagri heaks alustati juba möödunud aasta sügisel. Arvestades kogemustega, endiseid vigu ja eksimusi mitte enam korrata tahtes, paluti palju asjatundlikke skautlikke tegelasi tööst osavõtma. Tegelastele töötati välja juhtnõõrid ja valiti neile, nendega kokkurääkides, abilisi.

Kõik ala tegelased on kibedasti ametis olnud, et enda peale võetud ülesandeid hästi läbiviia. Nii töötasid ettevalmistuste kallal 1) äriliste ettevõtete osakond, 2) toitlusosakond, 3) transportosakond ja 4) ehitusosakond. Tähtsam ja kindlasti kõige enam huviaratavam on suurlaagri elanikele muidugi „toitlusosakond“, sest, „kui kõht on täis, siis ka meel on hea, kõik muu on null seal kõrval.“ Laagrist osavõtjaile võib julgesti öelda, et eeloleva suurlaagri puhul on selle osakonna juhtimise enda peale võtnud Haapsalus asuva Scouts pataljoni majanduseülem major Tolbast. Juba see nimi kindlustab, et eelolevas suurlaagris enam „ei saa mereveest keedetud kohvi“ ja „soolast tikerberi suppi“, missugusega — küll kogemata — kostitati eelmises suurlaagris skaute. Käesoleval korral on püütud sarnasest eksitusest sellel teel mööda „hiilata“, et tervet laagrit ei toideta enam ühisest köögist, vaid toiduained antakse malevatele toorelt kätte. Kui siis midagi juhtub, on poisid ise süüdi. Loodame aga, et midagi paha ei juhtu. Kuigi kord söögikeetmine peaks äparduma, siis teinekord ollakse ettevaatlikum,

sest: nälg on parim kokk! Sarnase äparduse juhtumisel tahab suurlaagri einelaud meie tühjaksjäänud kõhtu jällegi kinnitada, sest Haapsalu lahked daamid lubavad müügile tuua häid ja maitsvaid toiduaineid odava hinna eest. Olen kindel, et iga poiss, kes suurlaagris on, juba õigeaegselt oma ema juures kodus „koka eksami“ on sooritanud, sest kõigil tuleb kokk olla, ja kus selle häbi ots, kui teised poisid sinu valmistatud sööki ei taha süüa!

Süüa saab kolm korda päevas, kusjuures herkula-pudrul piimaga aukoht on ettenähtud.

Kui siis muu laagrilõbu kõrval saabub veel „Tallinnapäev“, mil terve laager sõidutatakse orkestri helide saatel Tallinna, siis on ka laagri kokkadel pidupäev, sest sel päeval ei keedeta, vaid ainult süüakse.

Kui kõht on täis, päev laagriaskeldusis möödunud, siis mailseb ka uni pehmeil Läänemaa õlgedel magusasti.

Suurlaagri edukaks läbiviimiseks tehti kogu aeg kibedaids eeltöid. Kui siis suurlaager kord möödab ja poistel seal veedetud 10 päevast hää mälestus jääb, siis on ka suurlaagri majanduslike tegelaste töö tasutud, nende töö ja vaev on kannud vilja.

A. Mitt.
Skautmaster,
Majandusevanem.

Suurlaagri juhte.

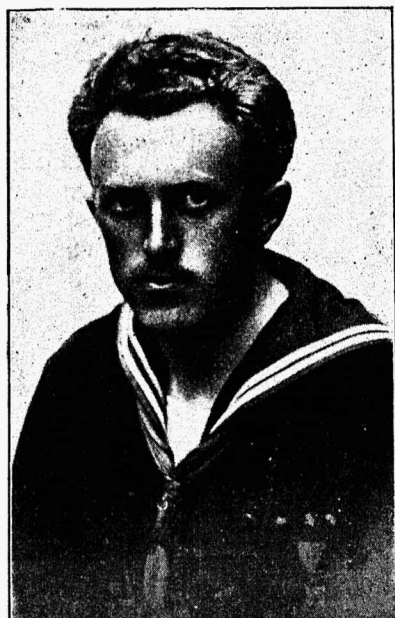
Skautmaster RICH. TREU (Tõnuri)
Tegevusjuht.

Skautmaster H. PAALMANN
Väliskülaliste juht.

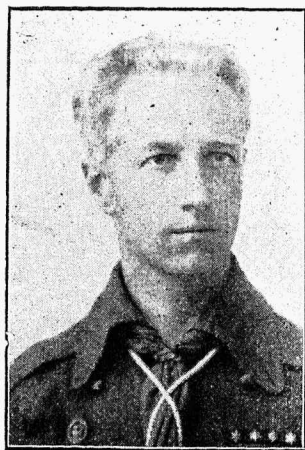

Skautmaster E. PAVELSON
Peavahekohtunik skautl. võistlustel.

Skautmaster H. TARI. Laagri
arhitekt ja ehitustehnil. nõuandja

Skautlus andis meile . . .

. . . noori, aadetruid tõrvikukandjaid, kes julgelt ellu sammudes, püstipäi ja säravsilmi pildusid vaimustusetuld, esimestena äratades- haarates meie kodumaa noorust hoogsale ülesehitamise- tööle oma kodu, oma maa, oma rahva õitsenguks.

Skautlus andis meile jõu. Skautlus andis meile usu. Skautlus äratas meid, eesti noori. Leidsime skautluse kaudu õige tee. Õppisime tundma iseendid, oma jõu suurust. Õppisime kasutama seda jõudu positiivseks, ülesehitavaks tööks skautluse aadete nimel. Kadusid kõik väärdõpetused, mis noori püüdes töötasid neid õnnelikuks teha, võimule viia. Skautlus oli uus, avar, vaba noorte liikumine. Ta ei sundinud noori eralduma ei poliitilistel, ei usulistel motiividel, ei seisuste alustel, ei kutse ega hariduse erinevustel. Skautlus koondas ja liitis kõiki, vahet tegemata usus, seisustes, hariduses ja jõukuses, ühiseks sõbralikuks edasirühkivaks pereks. Skautlus õnnestas meid kodumaa noori südamliku sõprusega, sügava vennasusega, aitas meil leida sõpru üle maa ja liitis noored ühiseks õnnelikuks, elurõõmsaks aateliseks suurpereks. See naerillevate elujulgete noorte pere, arenedes ja kasvades, püsib meil juba ligi veerand-sada aastat, süvendades omavahel sõprust iga-aastastel kokkutulekutel üle maa suur- nõupidamistel, laagrites, matkapäevadel, võistlustel ja mängudel. Skautline sõprus- vendlus, luues tihedat ühtekuuluvuse tun- net meie noorte vahel, kasvab siit jõudsasti kaugemalegi edasi üle maade ja merede, üle laia maailma.

Skautlus andis esimese tõuke meie noorte isetegevusele, meie noorte omaal- gatusile. Kasvasid jõud, kasvas eneseusal- dus ja usk oma jõusse. Noored said va- baks, said õnnelikuks vabas isetegevuses. Kadus igavus ja tühjus. Leiti sõpru. Sündi- sid aated. Õpiti skautlemist. Ja see haaras noori südame ja hingega. Töös ja tegevus- es arenes iseseisvus. Poisist arenes mees. Julge, aatetruu mees. Skautlus andis noor- tele ka südame- ja hingeharidust. Skautlus juhtis õigele teele kahtlejaid. Skautlus ärat- tas uinuvaid vaimujõude meie noortes juh- tides. Nad viisid nooremaid uutele radadele, nad tiivustasid noori lendama sinikõrgus- tesse, nad vaimustasid noori teenima Is a- m a a d ja I n i m k o n d a sügavaima andu- musega, nad haarasid noorte hingi vaba- tahtlikule teenimisele I l u, H ä ä d u s e, S õ p r u s e ja A r m a s t u s e, kõige S u u r e ja Ö i l s a nimel.

Lillia-õie märgi all näeme oma noorte hulki koondumas ja töötamas-võitlemas kõrgete aadete nimel.

Isamaaarmastus, häädus, ligimiseteni- mine avaldub skautide tegudes, mis neid on sageli ja korduvalt viinud kõrgeima ohv- rini — oma vere, oma noore elu ohverda- miseni isamaa eest, oma elu andmiseni kaasinimese eest. Püha on mälestus nen- dest, kes meie ridadest langesid, tuues oma elu ohvriks isamaale, kes andsid oma elu kaasinimesi surmast päästes . . .

Näeme eesti poisse, noormehi ja mehi elujulgete skautidena meie noorte esireas noorustuld võimsalt edasi kandmas.

Ratturi

erikatset on kerge sooritada

VICTORIA

jalgrattaga.

See on tugev ja alati usaldatav, olgu linnatänavail või matkateil.

Esindaja :

A.-S. Estakland

Tallinn, V. Viru 6/8

Tartu, Narva 3

Rakvere, Vaksali 32

Viljandi, Tartu 1-a

Petseri, Tartu 3

Skaudid on sageli olnud esimesteks tõvikukandjaiks meie noore riigi ja rahva elu avaldusis. Skaudid on järjekindlalt ja pidevalt tutvustanud Eestit laias maailmas. Skaudid olid esimesed, kes meie riigi lipu, sinimust-valge, viisid Euroopasse, defileerides, üldist tähelepanu äratades 1920. aastal Londonis, Inglise kuninga ja maailma rahvaste esinduste ees. Skaudid olid need, kes süvendades koostööd oma organisatsiooni ja kodu vahel, pühendasid päeva emadele – „emadepäeva“, missugune austus emadele on meil riigis hiljem saanud ametlikuks ja üldiseks.

Skaudid olid need meie maal, kes õpetasid noori elama loomulikku, tervet, rõõmsat elu ja mitte vanamehelikult targutama ning kõhklema-kahtlema igas küsimuses. Praktiline meel tuleb skautidelt.

Skaudid andsid hoogu oma maa ja rahva tundma- ja armastama õppimiseks, korraldades matku ja laagreid telkides lahtise taeva all.

Skaudid meil laiemal ulatusel arendasid südamehääadust oma väikeste häätegudega, abivalmisolekuga, vaeslaste jõulupuudega j. n. e.

Skaudid kasvasid meie noortes südamesoojust kõige elava vastu, kaitstes taimi ja puid, ehitades kõikjal üle maa lindudele pesitsemiskastikesi ja toites neid omavalmistatud toidulauakestel pakastel talvapäevadel.

Skaudid on enam kui ükski teine organisatsioon meil töötanud rahuaate hääks, süvendades sõprust 49 riigi skautidega. Meie skautidel on häid sõpru üle maailma, kõige paremate ja vägevamate meeste hulgas.

Skaudid on meil annud hoogu meie noorsoo organiseerimisele ja juhtinud kõiki teisi noorte organisatsioone. Skaudid on annud nendele oma juhte ja oma organisatsiooni aluseid ning tõekspidamisi. Meil on Eestis mitmeid organisatsioone, mis baseeruvad üks enam, teine vähem skautlistel alustel.

Nii näeme, et skautlus on eesti noorsoole annud sootu uued alused organiseerimiseks, on annud teise ilme, suure hoo ja vaimustuse. Skautluses ilmnevad hoopis teised alused juhtimise põhimõtetes. Nendest ei ole veel kõik teadlikud. Nii jääb veel skautlusele sel alal avar tööväli tulevikus . . .

Ka rahvusvahelises läbikäimises ja sõpruses jääb skautlusele suurim ja parim võimalus kui ühelegi teisele organisatsioonile.

Suurlaagri juhte.

Skm. H. ROOS,
lõkkejuht

Skm. V. BIRK, Tallinna maleva
laagrijuht.

Skm. V. SUIGUSAAR, välis-
külaliste juhte.

Rahvasteliit on tunnustanud, et skautlus on suutnud rahuaate hääks mitteametlikult rohkem ära teha, kui seda ametimehed ametlikult. Meie noored on terefutnud iga võõra rahva kõige paremate poegade juures, kus neid vastu võetakse skautvendadena nagu vanu häid sõpru igasugustel ametlikel ja mitteametlikel soodustustel, mis lubatud vaid skautidele. Sel alal on skautlusel ainuõigus.

Skautlus on meil süvendanud, ja peab seda veel edaspidigi tegema, vanade ja noorte teineteise mõistmist ja sõbralikkukoostööd, ühises organisatsioonis perekondlike aluste kaitset, kodu, kooli ja poiste organisatsiooni koostööd, vanemate ja juhtide sundimatut austamist, südame ja hinge harimist.

Skautlust nimetatakse küll noorte mänguks, kuid selgem silm märkab, et siin on tegemist sügavate alustega ja kaugel ette nägelikkusega. See on tõsine mäng, kus kaasa mängivad ka küpsed mehed.

Skautlus Eestis on jõudsasti arenenud, on võimsalt haaranud meie noorte hulki ja vaimustanud neid üleshitavale tööle oma kodu, oma maa, oma rahva hüveks ja õitsenguks, seda andumusega, mis sageli ja korduvalt on viinud noori oma kallima vara, oma elu ohverdamiseni.

Suurima tunnustuse oma aadeterikkale elujaatavale liikumisele on noored skaudid ise annud oma ohvrimeelsete tegudega.

Skautmaster'
Elmar Jõgi.

Jüri sõjaretk.

J. Jaik.

I.

Siin on rida mälestusi skaut Jüri Vaidapää juhtumustest segastel sõjaaegadel.

Kui saksa okupatsiooniväed tulid maale, läks elu linnas kibedaks. See andis tunda kõigepealt kõhus. Ei olnud midagi süüa. Näis nagu oleks maailmast lõppenud kõik, mis sobiks nälja kustutamiseks — leib, piim, suhkur, sool, liha ja kõik muu. Kauplused olid tühjad, selle järele kõhud kah. Nälja võim tõusis.

Jüri vanematel valmis siis otsus, et Jüri peab sõitma maale. On sääli Eesti lõunarajal üks onu, metsavaht ameti poolest. Kannab lõua otsas pikka habet ja seljas püssi. Elab metsas, kuhu hädaohud ei ulatu niipea ligi.

Ta oli kirjutanudki hiljuti, et noh, leiba meil ikka on.

Sinna Jüri läks heameelega, sest ta tun-

dis seda kohta. Ja seda ta teadis ka, et metsavahi poeg Jaan on seesugune poiss, kellega aeg ei saa minna igavaks.

Ja sõitiski.

II.

See suvi oli soe ja ilus. Jüri õppis tundma metsi ja maid oma ajutise kodu ümber. Tegid matku ümbruses, et õppida tundma oma maad. Sest mis noorelt õpitud, see ei unune. Ning kooliski võib veel kõike minna tarvis.

Sügisel Jüri pidi minema linna tagasi, kuid siin asjad muutusid veel keerulisemaks. Käis kuuldus, et saknad lahkuvad ja tuleb sõda venelastega. Linnast kirjutati Jürile, et jäägu onu juurde, sinna metsa ei tule sõda.

Jüri jäigi. Ühel päeval vaid korraks nad kuulsid kaunis kaugelt püssi-raginat. Öhtul ja õöl kuulsid harvu kahurimürinaid. Võib olla laeti seal püssigi, võib olla vast ainult kahurikärgatused kostsid nendeni.

Mõnikord oli veel kuulda mõni õige kauge kahurimürin. Siis jäi vaikseks kõik. Kuuldus, et venelased on tulnud sisse ja tõrjunud eesti väed ära kaugemale.

Ja kuuldus ka, et linnades nüüd elu on veel halvem ja koledam, nälga veel suurem.

III.

Ükskord tungis peaagu nagu uskumatult rõõmustav sõnum metsatallu. Venelased olevat löödud välja ja võim on jälle eest-

Skautid kokkadena.

kingakreem

Opaal Atlas

kaitseb ja kaunistab jalanõusid.

Tarvitage **ETK** tooteid

laste käes. Äkki oli see sõnum saabunud taludesse, veel äkilisemalt metsatallu. Metsavaht ei kärsinud siis enam. Ta rakendas hobuse ja sõitis linna vaatama kõike oma silmaga ja kuulama oma kõrvaga.

Kui ta tuli tagasi siis tal oli palju rääkida. Ja kõik, mida ta jutustas oli nii imeiline nii muinasjutuliselt veetlev, et vaikne metsatalu, mis senini oli paremaks varjuks halbades aegades muutus, kitsaks. Jüri tahtis minna nüüd ära linna, kus näeb ise kõike seda, kus palju rõõmu, vaimustust ja alati suuri uudiseid.

VI.

Just õöl enne ärasõitu koputati metsatalu uksele. Sisse astusid eesti ohvitserid ja sõdurid. Metsavahi kaks tuba sai neid ja küüdimehi puupüsti täis.

Nüüd olid uudisetoojad tulnud ise koju. Kuigi magati põrandal suure norskamisega, siiski leidis mõni, kes vestis lugusid kuni hommikuni.

„Teejuhti on tarvis“ ütles hommikul ohvitser. Siit metsa kaudu tungime vaenlase seljatacka, kuid kaugelt võetud küüdimehed ei tea teed. Metsavaht, pange riidesse ja tulge kaasa.“

Enne kui metsavaht sai vasiata astus vahele Jüri:

„Mina lähen.“

„Noor oled, jääd koju.“

„Kuid mina olen skaut, ma pean olema alati valmis ja olengi.“

„Ah skaut?“ Ohvitser mõtles. „No hea, skaudid on tublid poisid ja neid võib usaldada. Kui tunnete teed, siis võtame kaasa.“

„Möödunud suvel õppisin tundma kõik teed lähedal ja kaugel. Nüüd saan kasutada teadmisi meie sõjaväe kasuks.“

Kui Jüri oli minemas Jaan jäi nukraks. Kuidas siis Jüri saab päris tõelisse sõtta ja mina ei saa. Ta nurus kaasa, et siis kahekesi neil on parem tulla koju tagasi.

Viimaks nad olid mõlemad ärasõitva sõjavoori esimesel reel.

Ega me poisse hätta jäta, lohutas maha-jääjaid ohvitser.

V.

Esimesel reel oli peale paari ohvitseri veel üks mees imeliku tugeva toruga kuulipildujaga. Nähes poiste uudishimulikke pilke see sõdur, nimega Paju, seletas:

„See on kerge kuulipilduja Levis, laseb 47 lasku järjest.“

Üldse selle Pajuga poisid rääkisid mõne sõna ja tema sai kõige tuttavamaks. Tundus sõprustki selle tugeva ja sõbraliku sõduri vastu.

Lahing puhkes äkki. Poisid jäid hobuste juure metsa ning ei kulunudki palju aega kui mõis oli võetud ja küüdi-hobused sõitsid ründajatele järele.

Osa sõdureid sõitsid kõrvale teist asundust vabastama. Kümnekond sõdurit jäi kohale. Nad korjasid sõjasaaki. Poisid aga leidsid külalislahket vastuvõttu ühes tuttavas perekonnas. Neil olid nüüd ka püssid — kaks lühikest karabiinerit. Metsavahi talus oli laskmine õpitud selgeks.

Kuid õhtupoolel venelased ründasid uuesti mõisat tugevate jõududega. Kuuliraginas oli võimata lahkuda majast. Nii poisid jõudsid asundusse, kui vaenlane tungis sisse.

Tarvitage ainult

MILVI hambapastat

hiigla tuubi hind

—**.33** senti

A.-S. EPHAG, Tallinn

Eesti sõdurid olid ülevõimu eest taganenud mõisast välja.

VI.

Poisid askeldasid ülal kambritoas. Vaenlane ei võinud aimata neis värskaid sõdureid. Olid kui oma maja poisid.

Poisid aga pidasid teravalt silmas vaenlase tegutsemist õuel. Siis nähti — üks eesti sõdur on langenud vangi. Ja see on see sama Paju.

Poisid tõid välja oma püssid peidukohast, et takistada Paju surmamist, kui nii tahtaks teha. Kuid nägid, et see viidi peale ülekuulamise keldrisse vangi.

VII.

Õhtupoolikul tõusis jälle kuulipildujate ragin. Selgus, et eesti väed on tulnud tagasi ja ründavad. Varsti nad on kohal. Poistel oli nüüd ülesandeks takistada vaenlast pääsemast Paju juure keldrisse. Varjulise kohast nende püssitorud valvasid keldriust.

Üks venelane juba jooksis keldri poole, kuid Jüri kuul virutas ta otse ukse ees igaveseks pikali.

„Nüüd peame vabastama Paju“, oli otsus. Silmapilk nad olid maas, said sureva vaenlase peost võtme ja kadusid keldrisse.

Küll Paju rõomustas. Kohe ta võttis ühe karabiineri ning hakkas põmmutama läbi keldriluugi raudvarbade ees õuele, kus ringlesid vaenlased. Jüri tegi sama ning iga lask sirutas vaenlase.

Lahingu mõllus vaenlane äkki ei saanud aru, kust tulevad need tabavad kuulid. Vi-

maks vist oli märgatud nende püssisuitsu ning üks susisev raud-muna veeres keldripõrandale.

„Käsigranaat, välja kohe,“ hüüdis Paju.

Kui kõik kolm olid juba jõudmas tuppa, käis keldris tume mürts, mis pörutas üles põrandalauad. Siit jätkus tulistamine aknast.

Vaenlane põgenes varsti. Ohvitseridel oli rõõm näha Paju tervena. Sellelt kuuldi, et teda on päästnud need poisid.

„Poisid jah. Kus on poisid?“

Neid ei leitud kusagilt. Olid kadunud. Käidi hoonete ümber, hüüti. Lootus hakkas kaduma.

Kahju noortest. Ei tea, mis võis nii äkki juhtuda?“ . . . Just oleks vaja neid saata kaasa saadud sõjasaagi koormatega . . . Kus nad peaksid olema?“ kõneles ohvitser.

„Alati valmis“ hüüdsid Jüri ja Jaan, tulles sel hekel välja talu küünist.

„Kõik on alles?“

„Mis on alles?“

„Kõik, mis nad siia küüni tassisid.“

Kompanii-ülemale avanes aidas kogukas pilt vaenlase sõjamoonaast ja kokkutassitud kraamist.

VIII.

Mõni tund hiljem Jüri ja Jaan sõitsid linna poole.

„Vaata, mida ise saime näha veel oma silmaga,“ ütles Jüri.

„Jah, on väga mõnus asi see „alati valmis“. Muidu oleksime sellest vist jäänud ilma?“

„Ilma muidugi, täitsa ilma.“

Juhtide laagri õppetund.

I. üleriiklik juhtide laager.

Lühike ülevaade I. Eesti skautjuhtide kursuse õppelaagri kohta, milline peetud 19–24. juunini 1936. a. Koitjärvel:

Osavõtjaid kursusteks registreeritud 85 skauti üldse; nendest: kirjaliku töö esitanuid 62, õppelaagrist osavõtnuid 29, lektoreid õppelaagris 6.

Õppelaagri juhtidena tegutsesid skm. skm. E. Jõgi, E. Pavelson, R. Treu, H. Michelson, härra H. Niiler ja nskm. R. Keres.

Õppelaagrist osavõtnud jagunevad:

1) k o h t a d e l t: Tallinnast 6, Tartust 13, Narvast 1, Rakverest 3, Viljandist 1, Võrust 2, Pärnust 1, Petserist 1, Kuressaarest 1;

2) v a n u s e l t: 16-aastaseid 5, 17-a. 10, 18-a. 2, 19-a. 4, üle 20 a. 10.

3) sk. arengastme järele;

II järgu skaute	— 11
I „ „	— 12
nooremskaut.	— 5
skm.	— 5

4) sktl. tegevusaja järele:

2 aastat tegutsenud	— 3 isikut
3 „ „	— 3 „
4 „ „	— 1 „
5 „ „	— 3 „
6 „ „	— 4 „
7 „ „	— 6 „
8 „ „	— 6 „
9 „ „	— 2 „
10 „ ja enam „	— 2 „

Õppelaagri tegevuskavas oli pearõhk rakendatud skautluse meetodikale ja salgasüsteemi tegelikule rakendusele. Õppelaagri

kava, mis koosnes 17 tunnilisest rännakust ühes õõbimise ja toidustamisega, laagri püstitamises salkade tööjaotuses, toiduvalmistamises salkade kaupa täpselt ettenähtud päevakava kohaselt, siis, loengutest ja näitlikkudest harjutustest usulise kasvatuse, skautliku didaktika, pioneeri praktika (kõited, sõlmed, spleisingud), skautlikkude mängude, laulude ja vaba isetegevuse, signalseerimise, kirve käsituse, puuraiumise oskuse, kõõgi sisustamise, käsitöö, mõõtmiste, luure, jälgimise, võimlemise ja üldse laagri mõiste, tähtsuse ja korra aladelt 6 päeva kestel — läbiviimine õnnestus täiesti rahuldavalt, paiguti väga head tulemustega.

Kuna selle õppelaagri ettevalmistus nõudis kavakindlat tööd, võin mina nüüd täieliku rahuldustundega kinnitada, et selle läbiviimisega on nüüd saanud tusedaks alusambaks edaspidise skautijuhtide kooli süstemaatiliseks väljakujundamiseks.

Selleks kõigeparemaid eeldusi kindlustab see üksmeelne töötahe ja skautlik vaim ning meeoleolu, mis valitses õppelaagri keskes iseseisvalt nii kursusest osavõtjate kui ka lektorite vahel. Sama suureks õppetuniks, kui see oli kurs. osavõtjatele, oli õppelaager ka lektoreile, kes üles näitasid väga innukat ja üksmeelset huvi, — anda edasi nooremale oma parimat.

Kokkuvõttes, õppelaager läks korda ja ma olen veendunud, et tema tulemused endid peagi tunda annavad Eesti skautluse edaspidise arengu hüveks.

Kursuste lõpetajad peaksid selguma lähemas tulevikus.

Meie pere.

Eesti skautide Maleva ei ole enam vaid kokku tulnud juhuslik poiste kamp. Ei. See on organiseeritud noorte maleva, kelle ridades ka suur hulk skaudieast väljakasvanud noorimehi ja mehi ning vanemaid sõpru, kes jälgides noorte tööd on hakanud sellele ise kaasa elama. Need sõbrad, kes meie ridades on hakanud kaasa sammuma – ei ole olnud ainult nimepidi, vaid nad on sellele tööle andunud kogu hinge ja jõuga. Meie mured on olnud nende mured, meie rõõmud nende rõõmud.

Käesolev suurlaager, kus nii noored kui vanad selle ettevalmistamiseks on palju tööd teinud, toogu meile ühise rõõmupäeva, olgu see meile 19. aastase töötulemuse tähistamiseks.

Lahkudes Paralepa mühisevaist mändest, kohisevast merest ja elavaloomuliste poiste felklinnast viime sealt kaasa uusi kohustusi ja ülesandeid; sirguda häädeks ja ustatavaiks eestlasteks, häädeks, ning truudeks riigikodanikeks.

*

Viimaste aastatega on meie pere eriti kasvanud. Nagu lõpul lisandatud tabelist nähtub, 3000 poisi võrra. Üheks selle põhjuseks on kahtlemata asjaolu, et meiega kaasa on sammunud hääd skautsõbrad, kes meid on õhutanud ja julgustanud organisatsiooni raskematel silmapilkudel, tarbekorral ka majanduslikult abistanud.

Olla meie vanemaiks ja abistajaiks ei ole seda mitte keeldunud olemast

skautide auvanemana meie lugupeetud

Riigivanem Konstantin Päts 15. a.,

Skaudisõprade liidu esimehena Skautmaster

Jaan Hünerson 15 a. ja

Eesti Skautide Maleva Peavanemana Skautmaster

Nikolai Kann 15 a.

Need kolm riigimeest jäävad kustu-

ANTON ÕUNAPUU +

matuna püsima Eesti Skautide Maleva ajalukku.

*

Eesti skautide maleva sisemist tööd juhib Peastaap, Peavanema juhtimisel. Tema abina töötab siseministri abi skm. E. Maddisoo, ligi 5-a. org.

Peastaabi ülem major, skm. A. Koik üle 10 a. org., tema abi, skm. H. Michelson, üle 17 a. org. Majandusvanem skm. A. Mitt üle 12 a. org. Välissekretär skm. B. Rautsmaa 20 a. org. Sisesekretär, skm. V. Suigu-saar üle 10 a. org. Kuna kohapeal malevate juures oma kaasabi vanemate sõpradena pole keelanud

Alutaguse malevas:

Gümn. dir. V. Sõerd 5 a., õp. E. Schmeil 5 a., ohvitser E. Normet, ametnik A. Ülaver.

Järva malevas:

Vangimaja dir. H. Abram, Türi linnapea A. Viirmaa, E. P. Paide osk. juhataja J. Tootsi, 5 a. Järva M. Paide ühingu juhataja 5 a., algkooli juhataja J. Söödor, üle 5 a.

Politseikomissar J. Tilling, linnanõunik O. Laube, äriteenija V. Kärt üle 10 a., algk juhataja P. Martjak, kooliõpetajad: E. Sieberg üle 5 a., J. Seitam, A. Kõiva, J. Ranaste, H. Kallas. Vallasekretär A. Tammist, metsnik A. Nilsson, pangaametnik J. Laube üle 10 a., äriteenija A. Kink üle 10 a., ametnik R. Holberg, ärimees J. Jaakson.

Lääne malevas:

Linnapea dr. H. Alver 15 a., koolinõunik V. Alftoa, kol. ltn. K. Bauman 15 a., maa-valitsuse hariduse osk. juh. J. Lossman 15 a., supelasutise juh. G. Akleberg üle 10 a., maavalitsuse abiesimees J. Nurk 15 a., algk. juh. A. Viitar, linnanõunik-majandusteadlane A. Pakri, piirivalve jsk. ülem kol. ltn. F. Tõnso, kpt. R. Beck 15 a., toimetaja skm. A. Grönberg 15 a.

Narva malevas:

Kol. L. Jakobsen, algk. juh. J. Vålbe 15 a., kpt. M. Kukemelk, ltn. P. Raudsep, kooliõp. E. Kresla, kooliõp. L. Schönberg, maj. R. Altpere, kindlust. seltsi juh. A. Pitsar 5 a., kooliõp. G. Janno, pangaametnik M. Marjinson 5 a., majaomanik T. Käsper, ltn. S. Tepp, üliõpilane Celli, koolijuh. A. Lego, kooliõp. J. Kristjan, kooliõp. A. Baurmann.

Nõmme malevas:

Kol. Putmaker, ärimees H. Valma, ametnik A. Mitt, ärijuht A. Lukin, riigiteenija P. Koop, ärimees Christ. Oja, pr. Taimsalu, laevakapten Küll, panga dir. Nõmmisto.

Petseri malevas:

Kirikuõp. A. Hinno, prefekt R. Kard, koolinõunik A. Kõiv, 10 a., kpt. J. Rooma, ltn. O. Kommussaar, ltn. R. Uus.

Pärnu malevas:

Minister O. Kask, koolinõun. A. Tamm, major J. Pulma 10 a., ärimees V. Krull 10 a., ametnik A. Pärtel, kooliõp. V. Klaasen, ametnik J. Kõvamees, koolijuhatajad: P. Ajango ja K. Noppel, arst A. Levin, sad. kpt. J. Rautsmaa, kohtunik J. Kurg, gümn. dir. G. Kõösel, garnisoni ülem kol. A. Lõhmus 5 a., lasteaednik J. Reimann, vab. dir. E. Blibernicht.

Rakvere malevas:

Kol. H. Vanaveski, trükikoja juhataja K. Blaubrik.

Skautide looja Lord Baden-Powell ja taga Wilson, Gillfelli õpelaagri juht.

Saare malevas:

Apteegi om. A. Allik 15 a., linnapea J. Perens, riigiteenija, J. Aru kinnit. jsk. sekretär A. Haamer 15 a., õp. J. Kadarik 5 a., konst. A. Kask 17 a., kooliõpetajad: A. Mägi ja A. Mets 5 a., postkontoriülem B. Mürson 5 a., kohtunik P. Parts 5 a., õp. E. Prei 5 a., gümn. dir. E. Pukk 15 a., õp. A. Punab, abipraost R. Reinard, 10 a., praost V. Ristkok 5 a., ärimees V. Puusepp, kriminaal kom. A. Talvik 5 a., merekooli juh. J. Teär, „lindude kuningas“ K. Thom 5 a., ärimees O. Väärt 10 a.

Sakala malevas:

Ringkonna kohtu esimees J. Tepandi, kol. Raud, koolijuhatajaabi A. Ruubel, koolijuhataja A. Moks, kooliõpetajad: A. Pung ja L. Johanson, adv. J. Sutt, ametn. M. Kärt, kooliõp.: Asberg, J. Mager, J. Sasi, Okelmaa, J. Holtsmeier, ametn. J. Peets, ltn'id: P. Animägi, P. Pärtel ja E. Kohk.

Tallinna malevas:

Ministri abid: E. Maddisoo 5 a. ja H. Laretei, vabr. dir. Jaapani aukonsul V. Puhk, 5 a., notar A. Meret 10 a., ärimees J. Lossmon 10 a., ins. Geering, keskvangla dir. Kõks, 18 a. kindralid: H. Leesment ja O. Heintze 5 a., Punase Risti dir. J. Nyman,

P. R. kantselei juh. L. Aulik, pastorid: P. Kuusik 10 a. ja R. Uhke, trükikoja oman J. Paalmann 15 a., jaamaülem P. Koot 5 a. üliõp. B. Koot 15 a., ins. H. Tari 10 a., Pikalaenu panga president P. Öpik, õigusteadlane E. Tohver 10 a., raamatup. E. Sälg 5 a. ja N. Siitam 10 a., kol. M. Tuisk, güm. dir. P. Särgeva, vab. dir. P. Hansen, ajakirjanik H. Soosaar, algkoolijuh.: J. Saksberg 5 a. ja J. Uustalu, ins. J. Sommer 5 a., metsnik K. Kentmann 5 a., riigiteenija Treumundt, linnateenija Mardiat, güm. insp. A. Kasemets, major R. Palm 15 a., kap. Valter 5 a., kpt. Paal 10 a., kooliõp. J. Lepamäe, peale selle emadering 35 ema osavõtul eesotsas proudad Birk, Geering ja Brinkman.

Tartu malevas: Professorid: K. Saral 10 a., A. Paldrock 15 a., J. Tõnisson 5 a., kindr. A. Tõnisson 10 a., kol. A. Traksmäe 5 a., ajakirjanik J. Erikson 8 a., ltn. E. Ot-sing, majaoman. K. Jürman, telefonivõrgu ülem A. Siidam, algk. juh. E. Einasto 9 a., kooliõp. n.skm. V. Grimm 18 a., A. Unt Peipsi laev. div. ülem kpt. ltn. J. Usin 7 a., kontori juh. J. Martin, prokurör A. Paal, kooliõpetajad R. Rajasma ja P. Valge, Aug. Laas.

Tapa malevas:

Raudtee ehit. jsk. juh. E. Tomingas, metsaametnik J. Talfeldt, pangaom. V. Oltop, ja E. Jürgenson õp. A. Niggol, metsaametnik K. Kapp, põllumees A. Jairus, A. Niggol ja A. Jakone. Int. Raia.

Võru malevas:

güm. dir., J. Koemets 15 a., kaitseväge ringk. ülem kol. V. Trossi 10 a., kinn. jsk. sekr. A. Mõlter, kirikuõp. A. Graf 5 a., kooliõp. A. Korp, praost J. Randvere 10 a., krim. ass. J. Veem 10 a., hariduse osk. juh. A. Vainola, valla sekr. Saar 5 a., loomaarst ■. Põlluaas 12 a., metsaülem S. Kelder 5 a. pangajuh. G. Suursaar 12 a.

Valga malevas:

Adv. E. Össo, kol. K. Reitel, güm. dir. A. Raudsepp, tolliam. V. Laar, ins. R. Miit 6 a., raudteeam. E. Mägi 6 a., adv. A. Kasak 16 a., koolijuh. k. t. A. Vibo, kaitseväl. A. Kalm, õp. J. Madisson, konsul A. Stafenau, koolijuhatajad A. Egel, H. Tarnaste 6 a. ja V. Mutt.

Meie näeme, et skautliku tegevuse juures töötavad vanemaina mitmesugustest elukut-

seist isikud. Lisandades sinna juurde skautjuhtide elukutsed — saame alljärgneva ülevaatliku pildi kõigist neist, kes töötavad kaasa skautide ridades—nii n. t.: ministreid 1, endiseid ministreid 4, ministriabisid 2, prof. 3, kindraleid 3, kõrgeimad kaitseväge-lasi 14, linnapeasid 3, güm. dir. 8, pastoreid 15, nooremaid ohvitseri 23, algk. juh. 18, kooliõpet. 39, laevasõidu kapteneid 8, prefekt komiss. 6, kohtuteg. 4, advokaate 6, ärimehi 12, vabrikudir. 4, konsuleid 2, ametnikke 73, notareid 1, koolinõunikke 5, linnanõunikke 2, õigusteadlasi 8, maavalit-suste juhatuseliikmeid 3, vangim. dir. 2, panga dir. 3, äriteenijaid 18, vallasekretäre 7, arste 9, metsnikke 4, majandusteadlasi 3, asutiste dir. 6, ajakirjanikke 11, insenere 8, postiametnikke 12, äriomanikke 9, rohu-teadlasi 1, metsateadlasi 1, töölisi 8, kunst-nikke 1, põllumehi 7, velskereid 2, kõstreid 2, oskustöölisi 18, konstaableid 6, toimetajaid 2, Noorte kotkaste instruktoreid 1, NMKÜ sekretäre 1, autoinstruktoreid 1, vangivalvureid 3, peale selle üliõpilasi 48, kõrg. muusikakooli õpilasi 3. Kokku 464 mitmesugusesse elukutsesse kuuluvad: (siia hulka ei ole arvatud sõprade seltsi liikmeid milline arv üle riigi 921.)

Malevates liikmeid

Maleva	1932 a.	1934 a.	1935 a.	1936 a. 1. V.
Alutaguse	140	178	227	235
Järva	192	226	220	297
Lääne	200	270	457	462
Narva	270	207	312	344
Nõmme	181	241	307	327
Petseri	25	31	170	211
Pärnu	211	354	384	422
Rakvere	222	416	360	348
Saare	210	321	401	493
Sakala	180	211	452	472
Tallinna	510	680	744	909
Tartu	301	502	596	604
Tapa	—	—	94	124
Valga	105	183	230	249
Võru	109	104	158	155
Kokku	2856	3924	5112	5652
Tegevaid skaudi sõpru	—	—	—	464
Sõprade Seltsi liik- meid	—	—	—	921
Kõik kokku	—	—	—	7037

Skautide laagrid.

Eesti skaudid rahvusvahelistest skautide üritusist osavõtmas.

Skautmaster V. Birk.

Laager on ideaalseim ning parim kasvatusvahend. Tähelepanematult areneb siin isetegevus, algatusvõime, leidlikkus, kohusetunne, tööarmastus ja distsipliin.

Laager on koht, kus avalduvad ja sõlmitakse kõige suuremad sõprussidemed.

Laager on koht, kus iga inimene, kes huvi tunneb noorsoo kasvatuses, võib tõetruu pildi saada noorte eneseavaldusist.

Kuid laager on ka koht, kus mitmedkümned tuhanded osavõtjad ja sajadtuhanded külastajad saavad tutvuda esitatava riigi skautide kaudu nende **kodumaaga**.

Eesti skaudid võivad uhkustundega alla kriipsutada seda, et nemad rohkem kui ükski noorte organisatsioon oma isikliku osavõtuga meie kodumaad esitanud ja tutvustanud laialdastele hulkadele — kõigis neis suurtes rahvusvahelistes skautide üritustes, — mis seni on korraldatud.

Püüan siin kokkuvõtliku ülevaate anda rahvusvahelistest skautide üritusist ja eesti skautide osavõttu neist. Esimest korda kus eesti noored pidid oma riiki esindama, oli I-skautide üleilmne suurlaager ja konverents Inglismaal, Londonis, 1920. aastal.

Meie „eluaegne skaut“, skautmaster B. Rautsmaa oli esimene juht, kes viis meie 10 liikmelise pere esmakordselt „rahvusvahelisse tulle“. Enamvähem klappis kõik, puudus vaid rahvuslipp — sini-must-valge.

Kuid ka sellest saadi üle. Eesti viitsekonsul mr. Ellingen, sellest kuuldes, tegi telegraafi teel korraduse Londoni, et meile muretsetakse rahvuslipp. (Tallinnas tol korral ei olnud saadaval õiget sinist värvi).

Ja kui jõuti Londoni, toodi meie rahvuslipp „eesti territooriumile“ — A/l „Eilind'i“ pardale — kus ristiti ka meie skautide esimene lipp. Selle lipu all sammusid meie esimesed esinduseülesandeid täitvad noored — rinnus uhkustunne.

Selle lipu all esimesed Balti riikide noored esitasid oma riiki — samuti hilisemat Balti liitu. Selle lipu all võeti eesti noored vastu rahvusvahelisse skautide liitu.

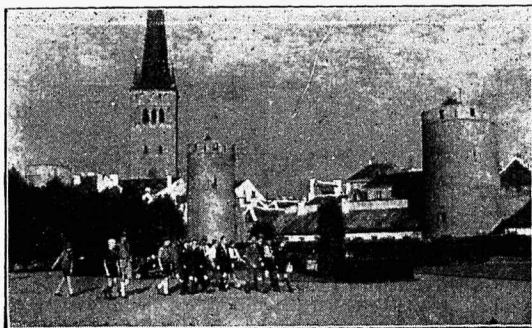
See lipp — sini-must-valge — esmakordselt defileeris — Briti ilmariigi, skautide suure sõbra, kadunud kuninga Georg V, praeguse kuninga Edvard VIII ja ligi saja-tuhandelise külastajapere ees.

Selle lipu all toodi kodumaale uut vaimustust ja jõudu, uusi kohustusi noortele, et neist sirguksid tublid inimesed.

Esimesest suurlaagrist võttis osa 26 rahvust 18000 osavõtjaga. Balti riikidest oli esindatud ainult Eesti.

Järgmine meie noorte „meeleavaldus“ välismaal toimus 1921. a. suvel, kus üle 1500 skaudi ja 700 skautsõbra vallutasid hõimuriigi pealinna Helsingis.

Helsingis võeti eesti skaudid suure vaimustusega vastu ja kahepäevase sealoleku

Vana Tallinn.

ajal loodi palju sõprussidemeid ja tutvuti Soome vaatamisväärsustega.

1922. aastal peeti Pariisis II skautide rahvusvaheline konverents, millest võtsid osa kaks meie esindajat.

*

1924 korraldati II üleilmne skautide suurlaager ja III rahvusvaheline konverents Taanis, Kopenhaagenis, millest võttis osa nelja liikmeline eesti meeskond. Nimetatud jamboreel oli esindatud juba 34 rahvust 24.000 osavõtjaga.

Samal suvel peetavast Poola skautide suurlaagrist Varssavis võttis osa 9 eesti skauti.

*

1926 oli IV rahvusvaheline konverents Helveetsias rahvusvahelises skautide kodus Kanderstegis, millest võttis osa vaid üks meie esindaja, skm Paalmann.

Samal suvel viibisid Londonis skautjuhtide kõrgemas koolis Gillwellis neli skautmasterit Tallinnast.

*

1927 a. Rootsi skautide suurlaagris Stokholmis viibis 18 liikmeline eesti meeskond peavanema skm N.Kann'u ja skm Rautsmaa juhtimisel.

*

1928 külastati Läti skautide suurlaagrit Riia mererannas, kus oli 86 eesti skauti oma orkestriga.

*

1929 pühitseti Inglismaal Birkenheadis skautluse täisealiseks saamise juubeli ajal III üleilmset suurlaagrit ning V konverentsi. Eesit esitas 17 liikmeline meeskond. Enne laagrit tegid 4 Tallinna skauti kuuajalise

matka läbi Inglismaa, tutvunedes sealsete skautide tegevusega. III suurlaager ületas kõik varem olnud noorte kogumised, sest osavõtjaid oli 42 riigist 50.000 osavõtjaga.

Samal suvel korraldatavast Poola skautide suurlaagrist Poznanis võtsid osa 4 eesti skauti.

*

1930 Soome skautide suurlaagris viibib 31 eesti skauti. Samal ajal külastavad ka laagrit Soomes matkalolevad Tallinna II rühma 13 skauti, kes Soomes sooritasid 1200 klm. matka.

*

1931 oli VI rahvusvaheline konverents Viinis ja I vanemskautide laager Kanderstegis, kust võttis osa üks eesti esindaja.

*

1933 peeti IV üleilmne suurlaager ja VII konverents Ungaris Budapestis. Eestlasi võttis sellest osa 15, eesotsas peavanem skm N. Kann'uga. Üldse oli osavõtjaid 35.000, 42 riigist.

*

1934 Läti skautide suurlaagris oli 14 eesti skauti, jällegi oma orkestriga.

*

1935 suvi oli mitmekesisem oma rahvusvaheliste laagrite poolest. Poola skautide 25 aasta juubellaagris Spalas oli 22 liikmeline meeskond skm Kuusiku ja skm Birki juhtimisel. Poola laagris viibis 22 rahvust 20.000 skaudiga.

II üleilmsest roverite laagrist ja VIII konverentsist Rootsis Ingarõs võttis osa 6 eesti skauti skm Paalmani ja Jõgiga eesotsas.

Skautide matka mõnu tagab

A/s A. BRANDMANN'i

šokolad, kompvekid ja kakao.

Soome skautide Kalevala laagris viibis 23 eesti skauti, kuna samal ajal korraldas Tallinna XV rühm 9 skaudiga skm Suigu- saare juhtimisel 528 klm jalgsi matka.

Inglismaal kõrgemas skautjuhtide kur- sustel Gillwellis viibis 4 skautmasterit.

V üleilmiline suurlaager ja IX konverents peetakse 1937 a. suvel Hollandis — millest loodetavasti võtavad osa kuni 25 eesti skauti.

Nagu eel olnust nähtub, on eesti skaudid võtnud osa kõigist rahvusvahelistest skautide üritusist. Seal juures kõik teinud, et vääri- kalt esineda, tutvustada oma riiki ja sõlmida purunematuid sõprussidemeid. Üle 500 skaudi on praegu kirjavahetuses üleilma teiste noortega — mis aina kõvendab neid sõprussidemeid, mis kord sõlmitud kuskil rahvusvahelises skautide suurperes.

Siinjuures olgu mainitud, et skm Paal- mann on kõigist rahvusvahelistest skautide suurlaagritest ja konverentsidest osavõtnud ja temal isiklikult on suured teened kõigi eelpool mainitud üritustest osavõtmisel.

Et oleme oma kohustuse seni täitnud, avaldan lõpuks skautide liidu kirja, mis saadetud härra Riigivanemale, millest näh-

tub kuis oleme suutnud neid ülesandeid täita, mis lasusid meil kui eestlastel.

Skautide Liidu kiri Riigivanemale.

Riigivanema nimele on saabunud „The Boy Scouts Association'ilt“ Londonis järg- mine kiri:

„Boy-skautide ülemaailmliku jamboree lõppemise puhul Inglismaal võin ma ütelda Teie Ekstsellentsile, kui kõrgesti meie hin- dame Eesti Skautide nii kena koosseisu viibimist meie keskel. Nad paistsid välja laagrisviibimise ajal oma kärmusega, dist- sipliiniga, osavusega ja üle kõige oma meeldiva viisakuse ja sõbralikkusega, küt- kestava vaimuga oma vendade — skautide kui ka teiste inimeste suhtes, kellega nad puutusid kokku. Nad oskasid ennast teha igalpool imestatavaiks ja populaarseiks. Olen kindel, et kui see seltsimehelikkuse ja sõbralikkuse vaim mitmesuguste maade vahel alal hoitakse ja edasi levitatakse, siis võib tingimata saavutada kõrgeväärt- uslikke tagajärgi rahvusvahelise heataht- likkuse ja rahu suunas.“

Esimesi üleriikliku juhtide üldlaagri juhte: (Vasakult) R. KERES, E. PAVELSON, H. NIELER, E. JÕGI, H. MICHELSON, R. TREU (TÕNURI).

Eesti skautide maleva suurlaagritest osavõtjad.

Eesti malevad	I s. l. 1926 a.	II s. l. 1932 a.	III s. l. 1936 a.	Välismaa skaudid	I s. l. 1926 a.	II s. l. 1932 a.	III s. l. 1936 a.
Alutaguse	—	—		Soomlasi	6	11	
Järva	26	16		Lätlasi	7	62	
Lääne	18	21		Leedulasi	—	38	
Narva	14	28		Poolakaid	—	26	
Nõmme	17	68		Rootslasi	—	15	
Petseri	—	12		Ungarlasi	—	1	
Pärnu	—	126		Prantslasi	—	2	
Rakvere	14	33		Itaallasi	1	—	
Saare	6	17		Inglasi	—	—	
Sakala	—	—		Tsehhe	—	—	
Tallinna	78	102		Austerlasi	—	—	
Tapa	—	—		Taanlasi	—	—	
Tartu	29	72		Norralasi	—	—	
Valga	1	14					
Võru	2	2					
Toimkonna liikm.							
hundipojad j. t.	182	124					
	392	635	?		15	155	?

Viis korda ümber maakera.

Üks huvitavamaist skautide suvisest tegevusealast on kahtlemata olnud laagrid ja matkad. Nagu nähtub juurde lisatud Tallinna skautide matka tabelist, on Tallinna skaudid üksi 19. tegevuseaasta jooksul ära matkanud üle 220.000 klm. Kuid kui siia juurde lisada veel teiste malevate poolt matkatud maid, saaksime kindlasti ligi miljonile kilomeetrile küüniva arvu.

Kuid käesolevas kirjutises ei taheta niivõrd käsitleda saavutatud kilomeetreid — kuivõrd puht skautlist tegevust.

Tundma õppida loodust, kodumaad, oma naabreid — see on tiivustanud skautjuhte korraldama matku. Kuid ausalt öeldes, kord oleme siiski olnud väljas „kilomeetrite jahil“, see oli 1929. ja 1930. aastail, mil korraldati rahvusvahelise N. M. K. Ü. liidu poolt üleilmilised matkamisvõistlused. Puht rahvuslikust aust taga aetud — Eesti skaudid vandusid, et nad peavad neil võistlusil tulema esikohale.

Ja tulid. Tulid ilmameistreiks nii rühmituse matkal kui individuaal alal. Eesti skautide rühmitus saavutas 23.478 klm. Teise koha päris 10.967 klm. Vene skaut-rühm Berliinis.

Individuaal alal 1929. a. tuli ilmameistriks meie praegune maleva juht skm. Rich. Treu 1615 klm.

1930. a. saavutati veel suuremad tagajärjed, esimeseks ja teiseks Eesti rühmitus 29.466 klm. ja 18.127 klm. individuaal alal samuti skm. Rich. Treu 2300 klm. Sellega oli ka rahvusvahelistel võistlustel lõpp — sest ei olevat eeslastel enam kon-

kurentsi(!) Peale nende rahvusvaheliste võistluste kilomeetrite arv küll kahanes, kuid matkamine muutus rohkem stabiilsemaks ning otstarvettäitvamaks.

Seniste matkadega on skaudid kodumaa risti ja põiki läbi matkanud, kahel korral naaberriiges, Soomes ja Lätis, peale selle Inglismaal, Saksamaal, Belgias, jne. Skautide organisatsioon on annud poistele võimaluse tutvuda oma kodumaaga ja naaberriikidega — ning seda kavatsetakse teha ka tulevikus. Seniste tulemustega võidakse rahulduda täiel määral. Skautide loosungiks aga jääb :

„Välja vabasse loodusse — õppigem tundma oma kodumaad!“

Tallinna Skaudid matkasid :

1917. a. —	puuduvad andmed
1918. a. —	” ”
1919. a. —	” ”
1920. a.	347 klm.
1921. a.	310 ”
1922. a.	290 ”
1923. a.	295 ”
1924. a.	305 ”
1925. a.	366 ”
1926. a.	432 ”
1927. a.	410 ”
1928. a.	1175 ”
1929. a.	47.885 ”
1930. a.	56.381 ”
1931. a.	8.705 ”
1932. a.	21.409 ”
1933. a.	19.720 ”
1934. a.	27.120 ”
1935. a.	35.247 ”

Veetke oma suvi

Odavaim kuurort.

HAAPSALUS!

Parim puhkekoht
Parim tervismuda
Tagajärjekaim rheuma, naistehaiguste,
närvivalude j. t. haiguste ravi.

Saadaval alati mugavaid tube ja suvilaid.

Haapsalu on Teie kuurort!

Skautlus Poolas.

Skm. V. Birk.

Skautliikumine Poolas algas 1910 a. kevadel, mil Varssavis asutati esimesed skautrühmad. Regulaarne tegevus sai alguse aga 1911 a. sügisel, kui Andrew Malkovski tõlkes ilmus Baden-Powelli „Skautlus poistele“. Samal ajal hakkas ilmuma ka Lwovis skautide informatsiooni ajakiri „Skaut“. 1913 a. suvel sõitis 56 liikmeline meeskond külla Inglise skautide laagri Birminghami, et lähemalt õppida tundma skautliikumist tema emamaal.

Enne skautliikumise algust oli Poolas üksikuid noorte organisatsioone, kes ka osaliselt taotlesid skautlikke sihte, kuid nende liikmete arv oli väike. Skautluse algaastail töötasid ka skautüksused iseseisvalt, ilma et neid oleks juhtinud üks keskus. 1918 a. koondusid aga kõik skaudid ja mitmed samasihilised noorte ringid Poola skautide liiduks „Zwiazek Harcerstwa Polskiego“. Samast ajast muutub skautlus Poolas võimsamaks noorte organisatsiooniks. 1020 a. Poola vabadussõjas näitasid skaudid oma vahvusega alati valmisolekut, võttes rohkearvuliselt osa iseseisva Poola riigi loomisest. Pärast vabadussõda võisid skaudid jätkata oma tegevust, nüüd aga vabas ja iseseisvas Poolas.

Poola skautide au-patrooniks on president Moscicki. Skautide presidendiks juba kauemat aega doctor Michael Grazynski (ülem Sileesia kuberner). Peastaabi ülemaks

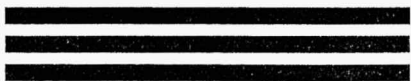
dr. Antoni Olbromski. Kadunud marssal Pilsudski oli tulisemaid skautluse sõpru ja skautliikumise pooldajaid. Skaute on Poolas üle 100000, kes töötavad lord Baden-Powelli poolt ülesseatud skautliste sihtide järele, mida kujukalt lõendavad 1935 a. suvel korraldatud 1250 skautide laagrit 2–6 nädalase kestusega. Meriskautideks on koondunud üle 500 poisi, kes on üle 16 a. vanad. Meriskaudid omavad uhke 3 mastilise skuuneri „Zawissa Czarny“, millega külastasid ka Tallinnat 1935 a. sügisel. Igal suvel korraldavad meriskaudid oma skuuneriiga pikemaid õppesõite. Meriskaute juhib meriskautide inspektor kindral Marjus Zaruski, kes viibis koos Poola meriskautidega Tallinnas.

Lennuskaudid töötavad suure eduga. On asutatud oma purilennu koolid ja Varssavis oma purilennukite ehitustöökoda. 1933 a. üleilmsel jamboreel Ungaris olid Poola lennuskaudid esitatud oma 13. purilennukiga.

Hundipoegi on üle 40000. Hundipoegade juhtide ettevalmistuseks on eri kursused Nierodzimis, kus töö käib aasta läbi. Suvel on korraldatud ka ettevalmistuse kursused Breneas, millest 1934 a. suvel osavõtsid Eestist skm. E. Jõgi ja skm. H. Roeg. Hundipoegade üldjuhiks ja kursuste korraldajaks on pedagoog Kaminski.

BIRK'i

riide-värvimise

vabrik ja

keemiline

puhastus.

7 kuld Med. & „Gr. Prix“.

Parim tšõ.

Odavad hinnad.

Kodu- ja vabrikukoetud riiete väljatöötamine. (Vanutam., värvimine, sheerim, pressimine j.n.e.) Igat seltsi garderobi värvimine ja keem. puhastamine, lõngade värvimine ja pleegitamine.

Tallinnas, Maakri t. 23 — tel. 307-07
Raekoja pl. 13 — „ 429-28

Poola skaudid on välismaal esinenud alati väga suurearvuliselt, üleilmistel jamboreedel on ikka poolakaid 500—800, ja Poolast sõidavad otse erirongidel. Ka meie laagreid on poolakad külastanud rohkearvuliselt.

Skautkirjandust on ilmunud Poola keeles üle 400 väljaande.

Poola skaudid on korraldanud kolm suurlaagrit 1924 a. Warssavis, 1929 a. Poznanis ja möödunud suvel oma 25. juubellaagri Spalas 30.000 skaudi osavõtul, mis on ajaloos Poola suurimaid noorte kogumisi.

Poola skautide organisatsiooni on koondatud ka need Poola noored, kes elavad välisriikides, asutades Poola skautrühmitusi kohalikkude skautide malevate juures. Nii võis kohata Spala laagris möödunud suvel Poola skaute paljudest maailma-riikidest, sest poolakaid on üleilma. Ka Tallinna malevas töötab Poola skautide rühm 30 liikmega 1934 a. alates.

Kokkuvõttes võin kinnitada, et skautlus on Poolas kõigiti läbilõõnud ja skautide organisatsioon seal on tunnustatud suurim noorte organisatsioon.

Tallinna maleva näitetrupp. All paremal: muusikajuht A. Kasemets, allvasakul: näitejuht S. Lipp.

Kindlustage oma elu- ja varandust

EESTI LLOYD'is

Kümme ja enam aastaid skautide ridades.

n. skm. A. Peikel
Tallinn.

n. skm. E. Ots
Tallinn.

n. skm. R. Papp
Tallinn.

I. jsk. V. Pihlasalu
Rakvere.

n. skm. K. Kulasalu
Tartu.

n. skm. H. Luugus
Tallinn.

I. jsk. A. Sauemägi
Tallinn.

n. skm. H. Meister
Rakvere.

n. skm. A. Anderson
Võru.

n. skm. R. Nolk
Narva.

n. skm. S. Eber
Tartu.

I. jsk. A. Viiano
Võru.

n. skm. K. Rätsepp
Võru.

I. jsk. R. Piirmann
Võru.

n. skm. P. Bruns
Alutaguse.

Malevate tegevus.

Alutaguse Skautide Maleva asutati 13. okt. 1932 — kohaliku rühma juhtide algatusel. Enne maleva asutamist töötas Jõhvis ja selle ümbruses 6 rühma, mis moodustasid maleva. Maleva on korraldanud 4 laagrit, osavõtjatega kokku 250. On korraldatud 2 vanemate ja 1 nooremate juhtide kursust, sanitarikursus, salgajuh-tide kool, punktide võistlusi iga aasta kest-vusega 6 kuud korraga, hundipoegade juhtimise kursus vanematele.

Maleva on iga aastaga intensiivsemalt näidanud enda tegevust, mida näitab juba liikmete suurearvuline juurdekasv. Esimene mal. juht oli Paul Bruns, teine, kuni täna-seni Harald Jürna. Vahepeal 6 kuud oli maleva juhiks Elmar Elevant. Malevas on praegu 9 üksust, 5 karja ja 4 rühma. Praegu asutamisel on üks rühm.

Alutaguse maleva juht
n. skm. H. Jürna.

Möödunud talvine tegevushoo-aeg Järva skautide peres kujunes eriti tegevus- ja hoorikkaks.

Sügisel lahkus ülikooli astumise tõttu maleva kauaaegne juht n. skm. E. Rosen-thal. Et maleva tegevust mitte soiku lasta, valis maleva juhtidekogu omal koosolekul malevajahi ajutiseks kohusetäitjaks maleva vanema. Samal ajal jaotatakse maleva juh-timis- ja tööhuvides kaheks, Paide ja Türi skautkonnaks. Skautkondades toimuvad seesmised rühmade organiseerimistööd ja rühmade staapide moodustamised. Oktoobri

Järva maleva juht
n. skm. E. Igarik.

algul korraldatakse Paides ühiskümnaasi-umi ruumes suur omavaheline tutvumisõhtu, millisest osavõtt väga aruurikas. Oktoobri lõpul ja novembri algul peeta-vast üleriiklikust skaudijuhtide aastakoos-olekust Võrus võtab Järva maleva osa 12 esindajaga, kes sealt tagasi tulles töid kaasa uusi kogemusi ja vaimustust enda üksus-tesse.

Skautide püha — emadepäeva — pühit-seti detsembri algul aktusega rahvamajas, kuhu mindi rongikäigis enda orkestriga, ning skautliku peoga ühiskümnaasiumis. Pidustused õnnestusid kõigiti hästi.

Jaanuari algul korraldas maleva jõulu-puu, millest osavõtt väga aruurikas. Jõulupuul ilmub ka esimene maleva album-ajakiri, mida toimetavad ja valmistavad rühmitused järjekorras. Senini on il-munud 12 numbrit. Sellele järgneb salkade-vaheline kooliõppetöö võistlus.

Talve kestel on rühmitused pidanud jär-jekindlalt iganädalasi koondusi maleva ko-dus, mis on ühine Punase Risti ja sp. „Järvapoegade“ Pikal t. 24.

Liigete arv malevas on tõusnud käesole-val aastal seniselt 200 ligi 300.

Üldiselt peab tähendama, et skautlus Järvas sammub eduteed, aidates kaasa hulga noorte isetegevuslikule ja omaalgatuslikule arenemisele.

Järva skaudisõprade seltsi on koondunud 80 vanemat skaudisõpra.

n. skm. A. Vaigur,
Lääne maleva juht.

Lääne Skautide Maleva asutati juba 10. apr. 1921. a. seega pühitseb tänavu oma 15-aastast tegevusuubelit. Selleks juubelipidustuseks kujuneb Lääne poistele III suurlaager, mis peetakse Haapsalus, Paralepa pargis.

Oma algusajast saadik on malevas vaheldunud perioodiselt tõusud ja langemised. Kui malevas asutamisel oli 300 liikme ümber, siis langes see arv peatselt soovimatu elemendi väljalangemisel poolesajale. Kuni 1934 aastani kõikus maleva liikmete arv 50 ja 100 vahel, ent siitpeale näitab uuesti tublit tõusu, kuna asutakse energiliselt maakonda organiseerima. Praegu on malevas 32 rühma 462 liikmega.

Lääne poisid arendavad tublisti metsaelu oskusi, püüdes alati olla tublid laagrioskuis. Eriti agarad on nad kaasa lööma ka mitmesugustes seltskondlikes üritusis, pälvides nii hea vahekorra kohaliku seltskonnaga, kergendades nii mitmeti maleva tööd ja võimaldades lahedamaid arenemistingimusi.

Rumalad on need, kes aega viidavad, targad omavad praktilist meelt ja „**STAR**’i“ riidevärvi kiidavad. „**STAR**’i“ riidevärvi ei saagi muidu kui kiita, sest kasu mis ta annab on nii palju, et seda võib laduda ritta ja riita.

Narva Sk. Maleva.

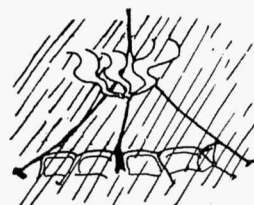
I. sk. rühm asutati 9. jaanuaril 1921. a. Rühmade arv 1923 aastal püsis 3 peal. 1923. a. pandi alus Skaudi Sõprade Ühingu. Maleva juures töötasid maarühmad (Kohtla-Järvel, Jõhvis, Toilas), kuni 1932 a. 18 oktoobrini, asutades siis iseseisva „Alutaguse maleva“. 1930 aastast alates tegutseb maleva juures drama-ring n. n. „Metsateater“. Palju raskeid päevi on tulnud maleval läbi elada. Tugevalt andis tunda majanduslik kitsikus ja ruumide puudus. On tehtud palju organiseerimistööd. Siis algas rooverlus, praegune vanemskautlus, mis võttis üleriikliku ilme. Korraldati maleva töö suguharu süsteemile. Maleva on osavõtnud üleriiklikest üritusist, spordivõistlustest ja suurlaagritest kodu- ja välismaal. Parimateks sõpradeks skautidele on olnud: kindral A. Tõnisson, kindral O. Heinze, kol. V. Marder, kpt. A. Koik, major G. Kasemets ja kol. P. Triik.

n. skm. O. Vaks,
Narva maleva juht.

Praegu on Sõprade Seltsi esimeheks hr. kol. L. Jakobsen ja maleva vanemaks peaaegu algusest peale skm. J. Välbe.

Eelolevast suurlaagrist kavatakse maleva osa võtta suurearvulisemalt kui kunagi varem.

Nõmme Skautide Malevast :

On peetud kaks kursust: 1. salga juhtidele, 2. rühmajuhitidele.

Emadepäeval, jüripäeval ja Maleva 10. aasta juubeli puhul korraldati pidustused ning võeti korrapidajaina osa allveelaevastiku- ja lennupäevast.

Võistlusi: Maleva jalgpalli meeskonna võistlused. Maleva kergejõustiku võistlused. Merisk. rühma asutamise ja ujumise võistlused.

Laagrid: rühmituste 3. päevane maleva juubellaager.

Muu sisetgevus: Rühmituste reorganiseerimine Nõmme koolide juurde. Rühmadele tegevuskavad. Juhtide kogud — referaate diapositiivide ja valguspiltidega.

Välitegevusest: Rühmadevaheline matkavõistlus. Organiseeritud 4. maal asuvat rühmitust. Kolm suuremat luuremängu.

Koostöö kooliga: Kooliõpetajad rühmituste vanemad. Rühmad teotsevad koolide juures, õpilaste-skautide edasijõudmise kontroll.

Koostöö koduga: Juhtidega läbivõetud kursus kodu ja maleva vahelise sideme tugevdamiseks. Aktsioon kõikide skautvanemate S. S liikmeks värbimiseks.

Seltskond suhtub Nõmme linna isearaldusi arvestades võrdlemisi soodsalt. Koostöö teiste orgidega: Nõmme ÜENÜ, S. S. Kaljuga. ÜENÜ Hõimla osak. juures tegutseb kolm rühmitust.

Majanduslik seisukord. Mitte hiilgav, ent S. S. teeb mis suudab. Meil on oma „Kodu“, see on soe ja valge — ruumi küll on vähevoitu, ent läbi saab.

Petseri skautlusele pandi alus 1927. a. kevadel. Varemalt polnud Petseris ühtegi noorsoo organisatsiooni, kes oleks noorte eest hoolitsenud, neid juhtinud ja kasvatanud väljaspool kooli. Noorsugu oli andunud ulakustele ja igasugustele pahedele — ta oli unustatud. Seda nägid noored ja said aru, et sarnase elu jätkamine viib neid hukkamisele. Nad asutasid skautide rühma. Algas noorte organiseerimine. Tööd oli palju — see aga ei kohutanud neid. Esile tulnud raskused võideti julgelt, sest juhtideks olid noored tulised skaudid. Kõigist raskustest said nad ise üle, ilma teiste abita.

1934. a. sügiseks paisus skautide rühm niivõrd suureks, et tuli asutada maleva. Praegu koosneb maleva kuuest rühmast ja kahest karjast. Petserimaal Lauras, Võmmoskis ja Lesgis asub igas üks skautide rühm ja Petseri linnas kolm rühma ja kaks karja.

Skaute ja hundipoegi on praegu malevas 193 ja juhte 18. Vaatamata ruumide kitsikusele tööd tehakse sipelga usinusega. Iga rühm tegutseb oma erialal — ratsa-, pioneer- ja siderühmana.

Möödunud aasta emadepäevaks annetati malevale kohaliku sõprade seltsi ja vanemate skautide tegelaste poolt nägus malevalipp.

Malevavanemaks on hra A. Hinno, kohaliku Ev. Lutheri usu kirikuõpetaja, viimase abideks Petseri-Võru prefekt hra R. Kard ja koolinõunik hra A. Kõiv.

Malevajuhiks on n. skm. J. Rooma, kaitseväes kapten ja kompaniülem.

Välismaa kirjandus

Raamatud keelteõppimiseks

Venekeelseid teaduslikke raamatuid

Saksakeelsed raamatud ja ajalehed tänavu 25% odavamad.

KLUGE & STRÖHM, raamatukauplus.

Tallinn, Pikk 9, postkast 101

Pärnu Skautide Maleva tegevus.

Esimesed skautluse alged tekkisid aastal 1913 Pärnus, mil asutati esimene skautrühm. Rühm töötas kolm aastat vahetpidamata umbes 25-liikmelises koosseisus ja likvideerus 1917. a. alul.

Teistkordselt asutati skaudid Pärnusse 1921. a. Töötati kolme rühmaga 150-liikmelises koosseisus. Juhtide puudusel likvideerus üksus 1923. aastal.

Kolmas periood Pärnu skautluse ajaloos algas 1928. a. 26. veebruaril, mil asutati siiani püsinud Pärnu Skautide Maleva I rühm. Intensiivselt töötas rühm 30-liikmelises koosseisus rühmavanema V. Krulli ja rühmajahi A. Ohaka juhtimisel. 1928. a. oktoobris asutati juurde II skautrühm, mis järgmisel aastal aga likvideerus.

4. detsembril 1928 asutati I hp. kari. Samal ajal hakkas figureerima ka Pärnu Skautide maleva. Juhatase koosseisus malevavanem dir. Maismaa, abivanem major Pulmä, malevajuht O. Kevardt.

1930. a. asutati uuesti II skautrühm ja merirühm. Tekkisid rühmad ja karjad Sindis ja Mõisakülas. 1930. a. suvel korraldati Doberanis ühisaager Nõmme malevaga. 1931. a. võtsid Pärnu skaudid osa Püha laagrist Saaremaal koos Saare ja Nõmme skautidega. Korraldati üksustevahelisi võistlusi, matku, ööpäevalagreid, väliseid esinemisi, ning skaudid muutusid Pärnus populaarseks organisatsiooniks. Sk. org. ümber koondus palju silmapaistvaid vanemaid tegelasi. 1932. a. korraldati II suurlaager Pärnu-Doberanis, mis andis suure tõuke skautlikule liikumisele Pärnus. 1933. a. korraldati maleva laager Doberanis ja palju pikemaid matku Eestis ning võeti osa teiste malevate laagrist. Sama aasta sügisel võeti osa üle 150 sk. Bi-Pii vastuvõtust Tallinnas. Võeti osa sk. olümpiaadidest, aastakoosolekuist ja muist E. Sk. M. üritustest.

1934. a. võttis maleva 13 liikmega osa Läti suurlaagrist, korraldati palju välisvõistlusi. Töötas maleva juhtide kool.

1934. a. Emadepäeval sai Pärnu maleva omale kolm nooremskautmasterit ning 354-liikmelise maleva töö muutus palju intensiivsemaks. Asutati juurde uusi rühmi linna ja maale.

1935. a. korraldati II juhtide kool paljude praktiliste õppetundidega, maleva laager Doberanis 120 skaudi osavõtul, palju

Rakvere maleva juht
skm. E. Priimann.

Rakvere Skautide Maleva.

Rakvere Skautide Maleva tegevus möödunud hooajal ei erinenud tavalistest skaudiaastatest.

Liikmete arv aasta esimesel poolel kahanes 6 rühmituse võrra, millest moodustus Tapa Skautmaleva. Kuid aasta lõpul olime jälle vanas koosseisus.

Laagreid korraldati rühmitustes. 2 skauti tegid kaasa Poola Suurlaagri ja 3 skauti Soome Skautide Kalevala hõimu-laagri.

Korraldasime demonstratsiooni-laagri Rakvere Vallimäel, mis esmakordse üritusena omistas linlasis soovitud tähelepanu. Meriskaudid Kundas ostsid Soomest purjeka.

Muide Malevas kõik tasa-pisi. —

Vara-suvel suurima pidulikkusega tähistasime 10. aastapäeva ja saime omale uue lipu.

rühma matku ja ööpäeva- laagreid. Külastati teiste malevate laagreid. Võeti osa samariitlaskursusist, maikapäevist ja 32-liikmelises koosseisus aastakoosolekust Võrus. Korraldati võistlusi noorkotkastega, kus skaudid näitasid oma paremust kõigil aladel.

Praegu töötab maleva üle 400-liikmel. koosseisus 10 rühmas ja 3 karjas.

n. skm. F. Orb,
Saare maleva juht.

Saaremaa Skautide maleva on vanimaid noorteorganisatsioone Saaremaal, kuna ta tänavu pühitses oma 15. a. tegevusejuubelit.

I. Skautide rühma Kuressaarde asutas Tallinna Vene skaut N. Sevrük 29. juulil 1919. a., kuid tegevust praeguseil aluseil saadi alata alles 1921 a. kevadel. Algpäevad olid rasked: polnud juhte, kogemusi, kirjandust, ainelisi võimalusi ega julgustajaidki. Oli vaid peotäis tulihingelisi noori, kes suure huviga hakkasid kündma esimesi vagusid skautluse uudismaal.

1922. a. külastasid Haapsalu skaudid Kuressaare poisse. Korraldati ühiselt suuremad vabaõhu pidustused vana lossi vallidel. Samal aastal valiti juhiks Harri Haamer, kelle agaral juhtimisel tublit tööd teha. Korraldatakse laagreid, suuremaid matku, rongikäike, emadeaustamise õhtuid jne. 1923. a. saavutab Kuressaare skautide rühm üleriiklikul „Eeskujuliku rühma võistlusel“ teise koha. See oli suursaavutus tolle aja kohta.

1926. a. võetakse osa I Suurlaagrist 9 poisiga, peetakse I. Saare skautide suurnõupidamine, antakse välja oma aiakirja.

1928. a. asutab skm. H. Haamer Püha skautide rühma ja hundipoegade karja. Töö on intensiivne; korraldatakse räästapühasid, laagreid, jüripäevadel rongikäike jne.

1932. a. võetakse osa II. Suurlaagrist 17 poisiga. Malevat juhib nskm. A. Nellis.

1933/34 a. paigu muutub Sõprade Ühingu tegevus hra A. Talviku juhatusel hoogsaks. Poistetöö teeb edusamme. M. s. asutatakse ka oma kooperatiiv, milline ootamatult hästi oma ülesandeid täidab.

1935. a. hakkab malevat juhtima nskm. F. Orb. Maleva võtab osa ülesaaremaalisest noorte- ja rahvuspäevast, korraldab maakondliku 5x500 m. teatejooksu, laagri Ka-

rujärve kaunil kaldal, matku, perekonnaõhtuid, valmistub 15. a. tegevuse tähistamisele. Astutakse ka Eesti Noorte Punase Risti liikmeks.

1936. a. võtab maleva osa E. N. P. R. portfooliote võistlusest, kus ootamatult esimese koha saavutab. — Pühitsetakse 15. a. tegevusejuubelit, mil puhul korraldatakse noorte-pidu, kontsert-aktus ja suur rongikäik. Rongikäik kujunes suurimaks ühe organisatsiooni noorte riviks Kuressaares.

Sakala Skautide Maleva.

Kolme viimase aasta tähtsamateks tegevusaladeks võib lugeda: 1. Sakala Sk. maleva kui üks nooremaid liikmeid skautide peres on loonud tihedad sidemed teiste malevatega. Kohaliku seltskonnaga ja skautide vanematega on astunud kõige lähedamasse kontakti. Selleks aitavad kaasa maleva poolt korraldatud lõkkeõhtud, jumalateenistused ning peoõhtud jüripäeva, emadepäeva ja jõulude puhul. 2. Organisatsioon võib töötada edukalt siis, kui tal on hääd juhid, seepärast on maleva juures kahel viimasel talvel töötanud juhtide koolid salga ja rühma juhtidele. Põhjalikumaks skautluse tundmaõppimiseks sõitis malevast üks skm. Inglismaale Gillwell'i kursustele. Läänud talvel malevas korraldatud kursused juhtidele toimunud Gillwell'i kursuste alusel.

Praegune maleva juhtiv koosseis on rahuldaval skautlikul tasemel.

Maleval on olnud häid organiseerimisvõimelisi juhte maal. Nii näit. Martin Käär ja Vello Leola on organiseerinud S. Jaani ümbruskonna algkoolesse võimsaid hp. karju ja skautrühmi. Nii võime lugeda oma koosseisu 5 maal asuvat rühma.

Oma töös oleme püüdnud eesmärgi poole, et iga rühm ja kari võiks töötada iseseisvalt oma juhi juhtimisel. Varem keegi vanematest juhtidest pidi allüksusi ergutama teotsemisele, nüüd oleme peaaegu saavutanud eesmärgi, kus iga üksus võib töötada iseseisvalt.

Teiste Viljandi organisatsioonidega on maleva töötanud käsi-käes. Eriti oleme aidanud kaasa suurte riiklikkude ning rahvuslikkude sündmuste pühitsemist, näit.: Vabariigi aastapäeva pidust., Võidupüha, Lauupeod jne.

Toetust raha näol oleme saanud Sõprade seltsilt ning Viljandi ettevõtteil.

Kogu meie töö ja tegevuse alustoeaks on olnud maleva abivanem hra Moks, kellele skautlus ja töötamine sel alal on saanud elu-tööks.

Tallinna Skautide Malevast.

Skautide liikumisele pandi Tallinnas alus 1917. a.—kui mitte arvestada varem tekkinud vene rühmitusi. On üleelatud kõik vaimustuse ajajärgud, tõusud ja mõõnad — kord pere kasvades 2000-le, samas kahanedes 300-le. Kuid kõiki raskusi võites on rühitud sihikindlalt edasi ja jõutud olukorrani, kus võidakse öelda eeskätt, koosseis on stabiilne ning juurdekasv areneb loomulikku rada, — niivõrd kui seda võimaldab juhtide kaader.

Loetleda maleva tegevust nõuaks palju ruumi, kuid veel rohkem, lugupeetud lugeja suurt kannatust, sest tõesti ju ei ole midagi raskemat teha, kui aruande lugemine, eriti veel noorsoo oma, sest selleks, meie kiire elutempo juures ei leidu lihtsalt aega.

Lubatagu mulle siis öelda lühidalt. Tallinna skautide maleva on töötanud pidevalt üldise skautliku töö alusel, mille sihiks on, et Eesti noortest sirguksid tublid isamaalased.

Oleme praegu, meie riigi pealinnas, kõige suurem ja vanem noorte organisatsioon. Palgalisi jõude ei ole, samuti kui ühelgi teisel skautide maleval. Eesti Punase Risti Peavalitsus annab meile ulualust. Kütmise, valgustuse ja korrashoiu eest hoolitseme ise. Telefon on maleva kodus ja suur hulk maleva tegevusearuandeid. Huvitundmise korral oleme alati Teie teenistuses.

Jääme alati valmis!

Tapa Sk. Maleva.

Tähtsamaid episoode maleva tegevusest — 1. juulist 1935. a. kuni 1. juulini 1936. a.

1. Ujumiskursused Valgejõel, Tallinnast tulnud instruktoriga juhatusel. Osavõtjaid rohkesti.

2. Kolme-öö-päevane näitelaager linna spordiplatsil, osavõtjaid 30 skauti. (1935. a. suvel).

3. Rahvapidu linna spordiplatsil.

4. Korraldatud jüripäeva pühitsemise, tõrvik-rongikäikudega ja suuremate avalikkude lõkkeõhtutega.

5. Korraldatud aktusi (emadepäeva, Eesti Sk. M. aastapäeva jne. puhul).

6. Peetud spordivõistlusi (kergejõustik, jalg-, käsi-, pesa-, võrk- ja jääpallis, ujumises, uisutamises, suusatamises. Tõukekelkudega) kohapealsete organisatsioonidega ja omavahelisi. (Maleva igaaastased esivõistlused kergejõustikus).

7. Referaatõhtu Tapa Ühisgümnaasiumi skautlikul teemal (osavõtt väga elav).

8. 5. Ööpäevane laager Valgejõe kaldal, Imastus, millest osavõtjaid 36 (21–26 juunini 1936. a.):

9. Osavõetud paraadidest, rongikäikudest, aktustest, näitustest, karbikorjandustest jne. mis korraldatud teiste org-ide poolt.

10. Tapa Põllumeeste Seltsi näitusel 1935 aasta suvel Tapal saadud väljapanekute eest I. auhind ja linnavalitsuse kiitusekiri.

11. Korraldatud rühmade, salkade- ja üksikskautide vahelisi eeskujuliku skaudi võistlusi.

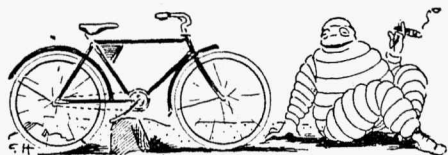
12. Korraldatud peo-õhtuid, kevadevastuvõtte jne., millest osavõtt alati elav.

13. Matkatud jala ja ratastel (pikem matk üle 500 klm.).

14. Malevas töötas Juhtide Kool (osavõtjaid 22).

15. Korraldatud omavaheline jõulupuu (koos gaidide ja kutsutud külalistega).

16. Malevas töötas keelpillide orkester, laulukoor ja rahvatantsude trupp (koos gaididega).

Tallinn, Narva mnt. 6.

Osak. Rakvere, Pikk 5.

o. ü. «Tarmo»

Iga jalgratas väärrib

head kummi!

Selleks osutub uue mustriga

Michelin

jalgrattakummi, mis varustatud

kaitse-

märgiga.

n. skm, K. Raamat,
Tartu maleva juht.

Tartu Skautide Maleva:

Suuremaid sündmusi möödunud tegevusaastal oli kahtlemata II-se Lõuna-Eesti üldlaagri korraldamine ja läbiviimine, samuti osavõtt Poola, Rootsi ja Soome laagritest ning kõrgemast skautjuhtide kursusest Inglismaal. Juhtide kasvatamisele pandi eri-

Koolidele parimaid! õppetarbeid!

Seks kasutage

ETK koolivihke

(värviliste kaantega, kaantel meie tuntuimate kirjainike pilte) **joonistuse- ja kirjaplokke, märkmikke, kaustikuid, tinti; ETK vesivärve Vikerkaar ja Akvarell** j. t.

ETK tooted on väärttooted!

line rõhk vastava kursuse korraldamisega. Mitmesugused võistlused, [seltskonna teenimine, skautliku kasvatus mõiste süvendamine poistes, oli maleva töö aluseks.

Suursündmuseks oli 15 aastapäeva pühitsemine, mis 100% õnnestus.

Valga skautide maleva.

Korraldati rühmadevahelisi suuremaid metsamänge ja võistlusi. Võistlusi on olnud malevas veel: kabes, males, ping-pongis ja käsipallis. Eriti huvitav võistlus toimus Valga S. S. S. ja N. K. vanemate kogu vahel käsipallis — võitis S. S. S!

Peeti V. Ü. G. saalis Emadepäeva aktus ja pidu väga rohkearvuliste külaliste osavõtul. Ettekanded gaididelt ja skautidelt võitsid palju kiitust.

Pärast emadepäeva algas oma tegevust maleva nooremate juhtide kool skm. A. Kasaku juhtimisel. Õppejõududena olid töösse rakendatud kõik Valga masterid ja vanemad juhid.

12. veebruaril 1935. maleva 10. aastapäev. Päeval aktus ja hiljem teeõhtu rohkearvuliste osavõtjatega Kava skautidelt täideti mitmekesiselt ja hästi kordalainult.

Läti-Valga skautide aastapäeval külastasime neid ja esinesime hp. laulukoori ja skautide orkestriga.

I. algkoolis oli vanematele ja sk. sõpradele tutvumis-õhtu. Peosaal rahvast tungil täis, rühm skaute ka Läti-Valgast. Ettekanded hp., hellakestelt, gaididelt ja skautidelt leidsid väga hinnatava vastuvõtu.

Tartu maleva 15. a. juubelipidustustest võtavad Valgast 21. skauti osa.

Valga sk. maleva kevadepidustused ja maleva lipuõnnist. Külalistena olid kohal skm-erid Haamer ja Michelson. Piduläbis läks suure edu tähe all, publikut palju, nii et pääsetähtedest tuli puudus.

Valga maleva laager Koikülas 4—8 juulini. Laagrist võtsid osa ka 60 Läti Sigulda rühmade skauti. Laagrit külastas umbes 300 inimest.

Sigulda sk. kutsel külastavad sk. ja skautsõbrad arvult 38, nende laagrit. Meie ettekanded laagri lõkgetulel said formiliste ovatsioonide osalisteks.

Korrapidajatena on skautid oma abivalmisolekut näidanud Valgamaa laulupäeval, Valgamaa näitusel j. t. juhtudel.

S. S. S. korraldab loterii, mille puhtast jäägist malevale valmistatakse suurlaagri telk.

Võru maleva juht
n. skm. B. Tamm.

Skautluse algrakk ilmus Võrumaale juba 5. mail 1919. Esimene linna üksus tekkis 1919. a. sügisel J. Tedersoo — praeguse N. K. Peastaabi ülema juhtimisel. Liikumine vaibus aga 1920. a. kevadel koolide suvevaheajale minekuga. 1920. a. sügisel kogub aga J. Tedersoo uuesti poisse oma ümber ja moodustab sk. rühma. Selle vanemaks palutakse kapt. Herman (praegu major Heljuste — K. L. Võrumaa mal. päalik). Liikumine võtab nüüd järjest hoogu. 17. nov. 1921. kinnitatakse Võrumaa koolivalitsuses Võru Skautide Maleva põhikiri. Nii töötatakse edasi kuni 1923. a. Tedersoo lahkub. Maleva tegevuses tekib seisak, kuni 19. nov. 1924. a. Uueks maleva vanemaks asu-

nud ins. P. Mägi kutsub kokku maleva riismed ja paneb tegevusele „jalad alla“. Maleva juhiks saab J. Puustusmaa. Tema ergutusel tuleb uus tõusuaeg, mille kulminatsiooniks on 1926. a. Malevas on kaheksa rühma, maleva eelarve on 64.000 marka, antakse välja oma ajakirja i. n. e. 1933. a. algusel, kui maleva vanemaks hakkab hra. kol. J. Remmel ja maleva juhiks ltn. R. Uus, võtab tegevus uut hoogu. Sellest aastast algab pidev tõus. Ltn. Uus organiseeris rühmi, värbis liikmeid, muretsetes malevale ruumid, pidas pidusid, loenguid, koondusi, nii et aasta lõpul oli Võru skautide arv tublisti suurenenud.

Praegu on malevas 4 rühma, 1 rooverklubi ja 2 hundipoegade karja kokku 155 liikmega. Maleva vanemaks on hra Mõlter, abivanemaks dir. Koemets

Valmisriiete suuräri K.-M., „ERPE“

TALLINN, VIRU 22

soovitab igaks hooajaks daamide ja härrade üliriideid.

Tellimiste vastuvõtt. Odavad hinnad.

Järelmaks võimaldatud.

Juhtide laager 1935 a.

(Katked ühe skaudi päevikust.)

Laagri eelpäeval oli teada vaid laagri mineku aeg. Kuhu ja kuidas, oli kõik saladus. Kuid teadmatust tegigi selle laagri juba algul huvitavaks.

Määratud päeval ja kellaajal olimegi siis kõik osavõtjad koos maleva kodus. Maleva juht oma abidega staabi ruumis peavad salanõu. Põnevus on suur — ootamisest.

Siis ilmuvad juhid. Rivistumine, salkade jaotus ja korralduste jagamine. Esimesel päeval tuleb liikuda kõigil koos, mõõda Narva maanteed, kuni 25 klm. tulbani — selle ümbruses leida õõbimisvõimalus. Järgmisel päeval kl. 08.00 tuleb avada kaasa antud kiri, kust selguvad edaspidised kor-

raldused. Lõbusate lauludega asume teele. Matk on ilus, lõbus ja huvitav. Kuid vist igal skaudil pakitseb südamel — kus on meie lõppsiht, kas jõuame kõike täpselt täita ja taibata, kas oleme küllalt väärised skaudid, täitma neid ülesandeid — mis lasuvad meil, kui juhtide laagrist osavõtjail. Matk oli meie esimene tuliproov — ütles ju malevajuht, meid teele saates. Rakendage kõik senised teadmised ja kogemused juhtidelaagri esimesse katsesse — ja näidake omatud kogemusi eeloleval matkal.

Peaegu märkamatuult oleme jõudnud oma esimesse etappi. Leiame läheduses asuvast koolimajast õõmaja. Seame end õõbimiseks

korda. Isegi kaitseväe kasarmus ei või paremat korda näha.

Hommikul olime päris pettunud, et malevajuht ei olnud käinud meid „revideerimas“. — Sest nüüd, kus üks malevajuhi abidest omale „tsikli“ ostis — ei või kunagi kindel olla, et mõni maleva staabist, oma „revideerimiskäikudega“ meid ei üllataks.

* * *

Avades üht kaasa antud kirjast (teine jäi juhuks — kui sattume olukorda — ega oska enam midagi peale hakata. Kirja sisu määras kilomeetri tulba, kust tuleb ära keerata metsa teele SO suunas — mida mööda tuleb matkata ja leida suur kask.

10 versta tagasi läinud.“ Igasuguseid sekeldusi ära hoides — ei julgenud keegi seda neilt küsida. Hiljem kuulsime laagrijuhilt et siiski midagi, „a voot!“ taolist oli nendega juhtunud.

* * *

Ega siis pikka juttu olnudki. Algas kibe töö ja tegevus — koos õnnelikult ja õnnelt päralt jõudnutega.

Laagrijuhi korraldused olid lühidad ja selged. Kõik poisid asusid neid kiirelt ja täpselt täitma.

Endamisi mõtlesin kogu tee ja isegi kodus, et see tuleb üks „kibedamaid“ laagreid — kus tehakse niisugust „rivi“, millist aga veel osatakse — on ju see juhtide laager

Gaidide ja skautide rahvatantsijate trupp.

Ilm on ääretult kuum, matkame salkade kaupa, vahe salkade vahel 1 tund, s. o. 5 klm. Tuju piiritult hea. Öhtu eel jõuame määratud kilomeetri tulba juurde. Väikeste seikluste järgi jõuame metsateele. Millegipärast hakkame kahtlema. Läheme tagasi maanteele, et igaks juhuks kelleltki küsida.

Meie esialgseks õnneks näeme üht hobusemeest. Küsime temalt, kas ta teab, kus asub Änni järv. „A voot ei tea“. — Kui ei tea siis ei tea. Ent läheme siiski alatud teed. Saame mõned sammud astuda kui küsitav hõikab meid tagasi, „A voot, kümme versta tuleb tagasi minna.“ — Otsustame, „a voot ei lähe!“ Ja parem oligi. Väikese rännaku järgi jõuamegi õnnelikult laagri. — Teised sõbrad aga „a voot“ jõudsid alles järgmisel hommikul laagri — vist olid „a voot

ja neile kulub n. n. „rivi“ kõige rohkem ära. Kuid mitte kui midagi sellist. Kasklev toon, karistused, karjumine ja „mahv“ — ei pääsnud tolle laagri väravast sisse. Elasime just kui unelmas — järjest uut, sageli senitundmatuid skautlikke laagrilisi võtteid ja teadmisi omades. Iga päev tõi juurde uut hoogu ja vaimustust, avardas meie silmaringi skautlikes kasvatuslikes küsimusis.

Kas ilusal järve kaldal, laagri paigas ilusas kaasikus või lähedal asuvail kase oksitel — igal pool avardati meie silmaringi ning meie vaimustav põnevus õhutas vaid laagri juhtkonda välja panema kõike seda, mida vajasime meie, juhid.

* * *

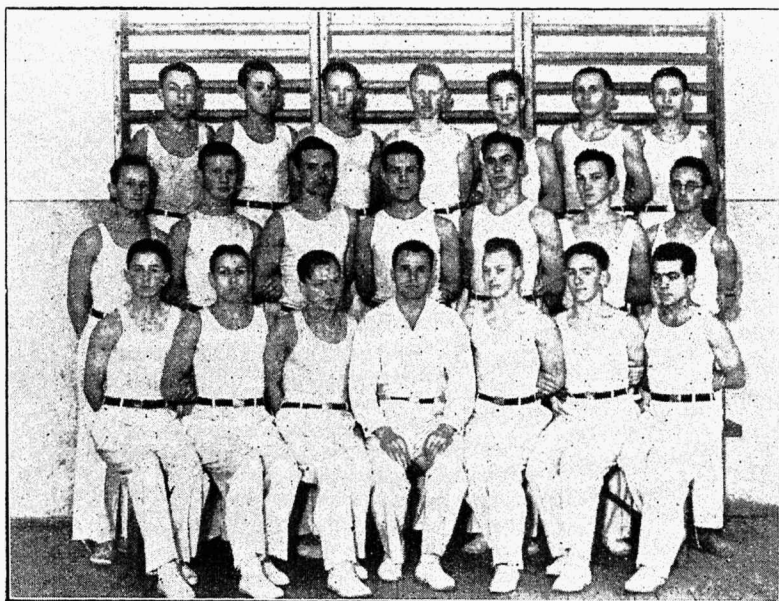
Ühel hommikul, varem kui tavaliselt, äratatakse meid. Kiirelt endid valmis panna

24. tunniliseks välitegevuseks. Ärevus on suur. Vist tuleb suurem rännak — jutt, mis juba laagri algul tea kust oli liikvele pääsnud. Valmistusime siis vastu „kõigeaks“. Salakade kaupa liikusime laagrist välja. Pandi siis meid ühe tee algul rivisse ja öeldi vaid: „Liikuge teemärkide järgi“. Oh seda ärevust, küll need märgid viisid mäest alla ja üles, küll talude õuedest läbi, metsa ja metsast välja, kuni jõudsime teemärgini, mis tähendas „peidetud kiri“. Rõõm oli suur, kuid üürrike. Kiri -- kirjutatud morse salamärkidega, lisaks sellele veel katki rebitud. Andis ikka kombiinida — kuni saime „otsa peale“. „Tuleb minna, selles ja selles suunas — nii palju meetreid. Siis jälle leida kiri. Suund viib meid paksu metsa. Leiamegi sealt uue kirja See-kordne kiri päris „ristiinimese“ moodi kirjutatud. „Olete üksikul saarel -- mille raadius 100 mtr. NO suunas vesi toidu valmistamiseks ja ujumiseks. N suunas tule-aseleilt leiate toitaineid. Tarvitage toiduks linde. „Saarel“ tuleb viibida 24. tundi.“ Kiirelt siis ülesande täitmisele — kõigepealt loomulikult peame leidma toiduained — sest kõht oli päris tühjaks jäänud selle suure rassimisega.

Poisid jaotatakse ahelikku. Algab kibe otsimine. Äkki üks poiss karjatab, „elus kana“. — Ma ei ole veel nii kohkunud

näoga poissi näinud. Kuid üks seda oleks vist juhtunud — meist igaühega — ka teiega, kes neid ridu kunagi peaks lugema. Kujutlege endale. Üksikust paksust metsast — kesk vaikivat loodust, eemal igasuguseist elamuist, leida äkki kana.

Et see kana oli „ankurdatud“ nõõriga puu külge, siis päris selge, et ta määratud meile — sest kuidas muidu saame tarvitada toiduks linde, sest püsi meile ju ei antud. Suurema haarangu tulemuseks on üks elus-kana, koti täis jahu, kaks fikku, savi, kivi, võid ja suhkrut. Algas siis kõigi aegade suurim kokakunst. Ühed hakkasid leiba küpsetama — seda päris lihtsalt — kuid siiski hääde tulemustega. See käis nii. Tehti päris leiva tainas valmis — keerati ümber puuroika ja tulistel sütel küpsetades oligi see pea valmis, liiatigi kaugelt maitsvam kui mõni pagari sepik. Kana igatahes 7. poisi tühja kõhu nimel pidi ohverdama oma elu. Pärast tema puhastamist — pandi kivi kõhtu, ömmeldi kinni, mässiti saue sisse ja siis kaheks tunniks tulistesse sütesse. Kõrval olijaile võib see lugu mõjuda vist küll mitte isuäratavana — kuid see protseduur ühes selle tulemustega on väga lihtne. Lõunaks oli maitsev kanapraad. Saades oma lõunaga hakkama, tuleb mõelda õõbimise võimalustele. Algab kibe onni ehitamine. Jõudnud selle tööga

Tall. sk. mlv. võimlejate trupp. Keskel: inst. Kadak.

lõpule ja siis veel kord kokandust harrastades saabub aeg, kus peame heitma puhkama.

* * *

Järgmisel päeval laagri jõudes — oh seda seletamist teiste skautidega, kes meist olid hoopis teise kanti viidud. Kuid pea läheb laagri päevakava jälle oma rada ja vaid õhtu eel, mil jälle vaba aega, jätkub põnev

Kojuteel mõtiskledes möödunu üle, selgub miks skautlus on nii tugev. — Mitte millegist, — vaatamata, et sageli puuduvad ainelised võimalused hädatarvilikumagi asja hankimiseks, vahest peavarjutagi olles — suudetakse korda viia suurt ja vaimustatavat. Kõiki raskusi ületades mängleva kergusega, meie juhid, mitte taga aetud raha püüdest (sest ühtegi palgalist jõudu skautluses ei ole) — suudavad poistes sütitada

Üks salk osavõtjaist esimesest üleriiklikust juhtide laagrist.

juht, kõigi kaasas käivate seiklustega, „üksikust saarest“.

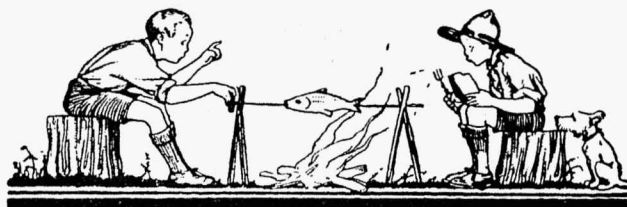
* * *

Märkamatu on möödunud kümme päeva, seega laagri aeg. Kotti pakkides oma varustust — „pakime sinna omatud teadmisi“ — et neid viia poistele — kes ootavad meid, et ühiselt matkata skautlikkudel teedel.

* * *

vaimustust ja hoogu. Õhutada neis korraarmastust ja käsutäitmist — ilma et nad kaprallikult käsufaksid. See kõik tõstab skautluse väärtust ja sellest peaksid kõik need arusaama, kes seni veel vast on kahelnud skautliku kasvatusliku meetodi juures.

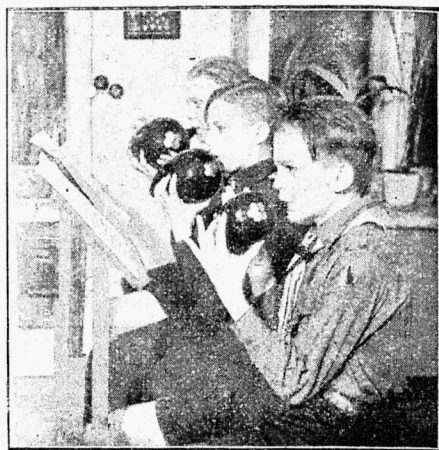
Kord viibides skautide keskel laagris lõksetule ääres, kus võltsimatu sõprus ühendab juhti ja juhivat, peab kiskuma neid kõiki kaasa.

Marton L. (Ungari)

Rakvere skaudid saavad lipu.

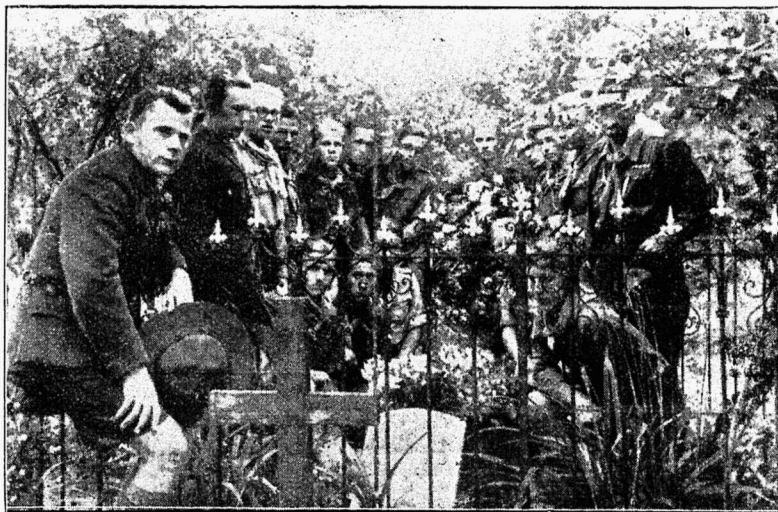
Noored pillimhed . . .

Vabaõhu köök.

Käimas sõudevõistlus.

Anton Õunapuu haul.
Skaudid, kuna suudame püstitada siia väärse tähise?

Kuidas ehitada betoonist aiaposti?

Seni meil tarvitavad puupostid mädanevad mõne aastaga, ja nende uuendamine läheb kalliks.

Selletõttu on hakatud tarvitama betoon- ja raudbetoon-poste. Betoonposte on lihtne valmistada, ja kuna nad ei mädane ega kõdune, siis ajajooksul betoonpostidest aiaplang osutub palju odavamaks puupostidest aiaplangust.

Betoonposte harilikult valmistatakse kindla aluspinna pääl (laud, betoonpõrand) lihtsa laudvormi vahel, ja pärast tavalist kõvenemist (mis peab kestma vähemalt 4 nädalat) postid püstitatakse paigale. Üks väga lihtne ning meil laialt tarvitav postide valmistamise vorm on näidatud joonisel.

Vorm tehakse 2,5—5 sm paksustest laudadest, millel sissepoole pööratavad küljed hõõveldatud; on palju poste teha, siis hõõveldamise asemel võiks tarvitada 1—2 mm. raudplekki, mis laudade külge lüüakse. Vormi küljed ja otsad kinnitatakse omavahel poltidega või klambritega ja hoitakse vahetagedega paralleelsed. Vormi põhjas on kaks auku, millesse pistetakse nurkraud (mõõtudes umbes $30 \times 45 \times 5$ mm.) Nurkraud on määratud plangu kinnitamiseks, missuguseks otstarbeks nurkraudades on augud ette nähtud. Latte võib ka kinnitada ilma nurkraudadeta, kas poltiga läbi betoonposti, või jättes posti sisse vastav auk lati jaoks.

Betoonsegu aiapostide jaoks võetakse 1—4 kuni 1:5, s. o. 1 osa tsemendi pääle 4—5 osa kruusaliiva. Segu konsistents olgu muldniiske.

Vormi asetatud segu tarvis hästi tampida, eriti nurkades, et posti välispind tuleks sile; sellel otstarbel massi tuleb asetada osakaupa 3—4 korda, kuni vorm täis tambitud.

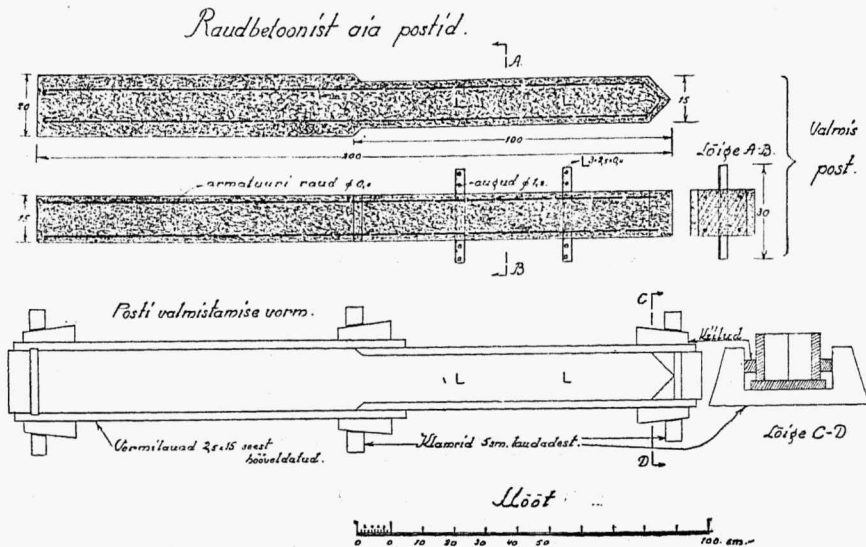
Posti tugevuse tõstmiseks asetatakse postisse vastavalt posti suurusele ning läbimõõtudele 3—4 ja isegi enam raudvarrast. Viimased võetakse läbimõõduga 6 kuni 12 mm.

Raudarmatuuri otsad peab konksu keerama, et saavutada paremat sidet betooniga. Armatuuri peab asetama posti nurkadesse, kuid nõnda, et ta 2 sentimeetri paksusel oleks ümbritsetud betoonseguga. Et muldniiske segu hästi ühineks raudarmatuuriga, tuleb viimast enne vöõbata tsemendipiimaga ehk tsemendikõrdiga.

Pärast lõpulikku tampimist üleliigne segu tõmmatakse silumisrauaga üle vormi servade maha, ja betooni päälispind tehakse hästi siledaks.

Nüüd eemaldatakse vormi küljelauad etevaatlikult ja pannakse nad järgmise aluslauri pääle kokku, et uut posti valmistada, kuna värskelt valmistehitud post jääb mõneks päevaks oma aluslauri pääle kivinema. Värske betoon tuleb hoida niiske 2 nädalat.

Ülalnimetatud viisil valmistatakse betoon-

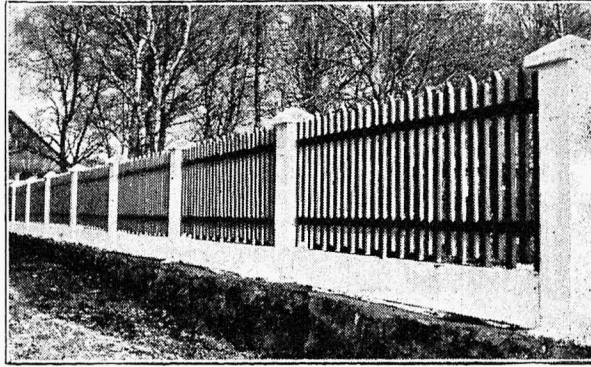

Postide valmistamine.

poste mitte ainult välisaedade jaoks, vaid ka igasuguste teiste ehituste jaoks ja muuks otstarbeks, nagu : maanteed kaitse- ja kilomeetripostid, siis telegraafi-, telefoni- ja elektrijuhtmete postid või nende alused, jne. Niiugused postid on põlised, kui hästi tehtud.

dest, mis annab neile massiivsuse ja kena väljanägemise ; ka tsement-müürikividest saab laduda nägusaid väravaposte.

Ülalnimetatud betoonpostide vahele on soovitatav ehitada betoonsokkel, 30–60 sm kõrge; see teeb aia ihedamaks väikeste loomade

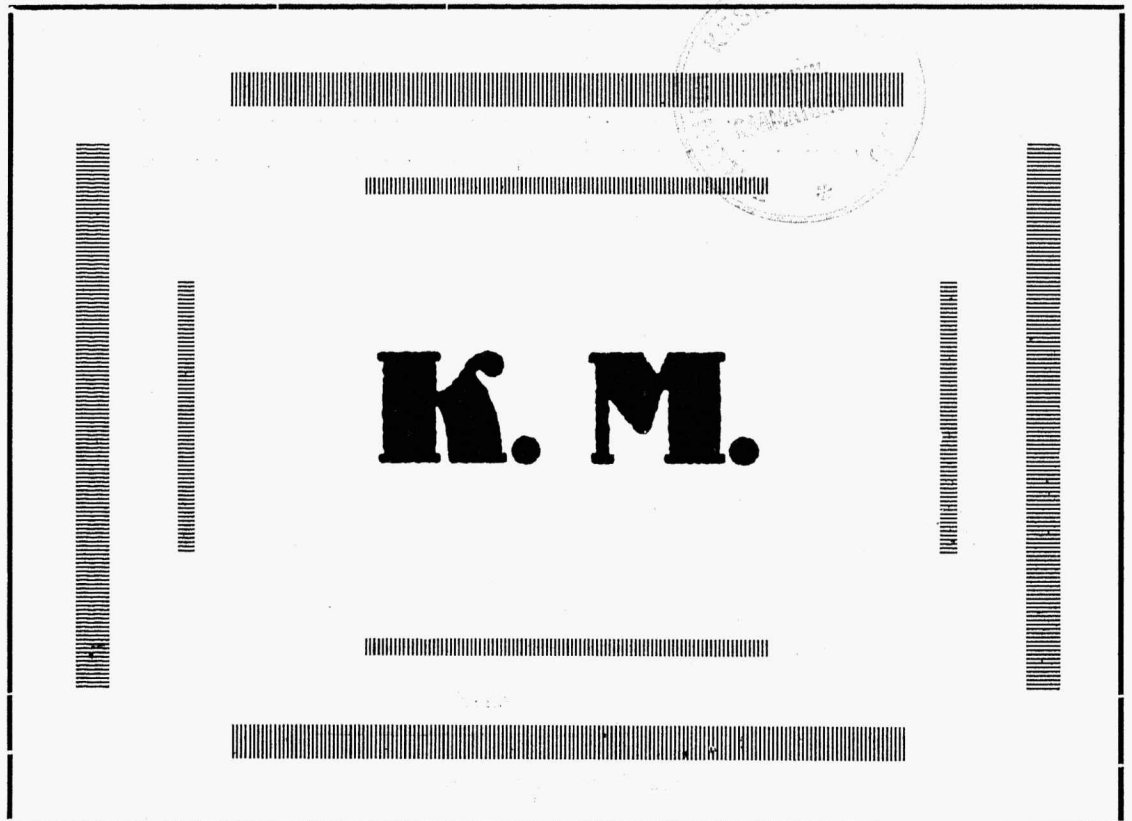
Joon. Betoonist aiapostid ja sokkel on põlised.

Kui tahetakse värvilisi poste saada, siis tuleb lisada betoonmassi- vastavat mineraalvärvi, mis segatakse tsemendiga (vahekord 1 osa värvi ja 5–10 osa tsementi)

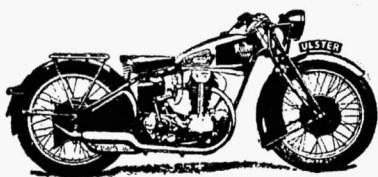
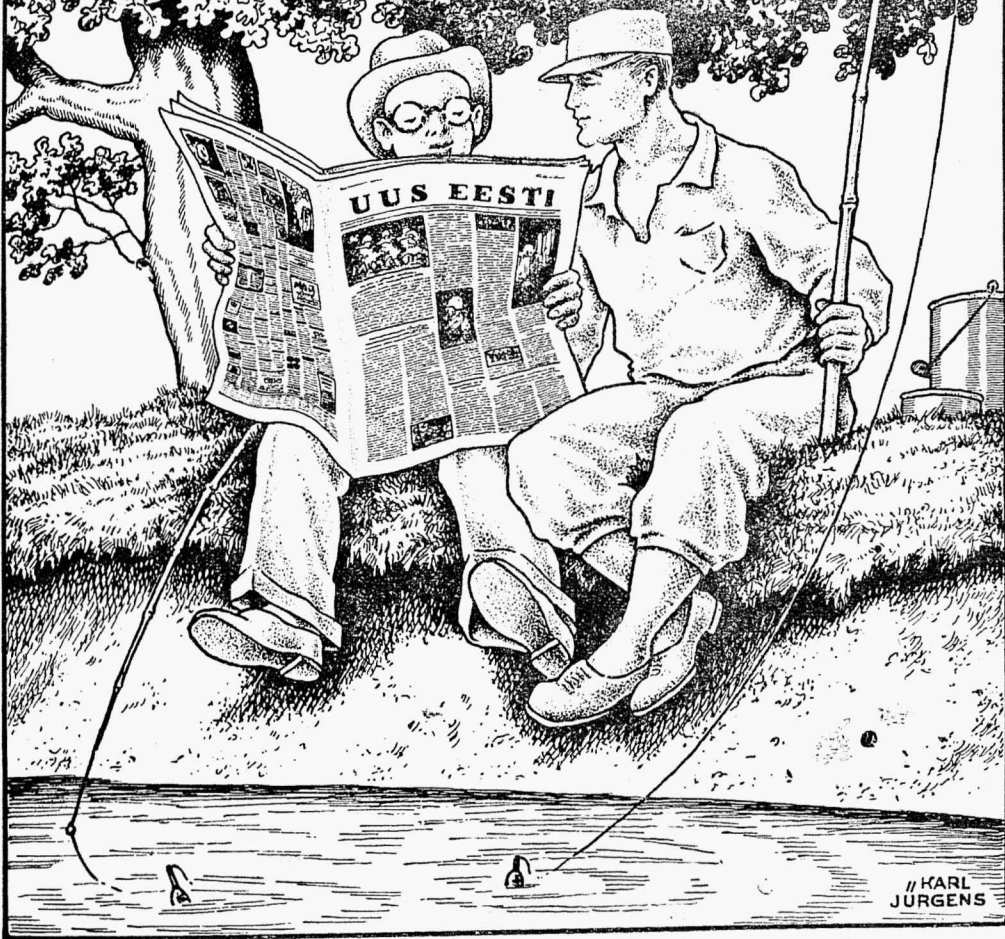
Väravapostid kas valatakse kohapääl, püsti, või laotakse vastavatest blokk-kivi-

vastu, ja, teiselt poolt, paremini kaitseb alust aialatti ja lippe mädanemise vastu.

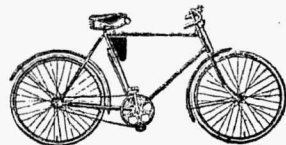
Puuplangu asemele tehakse ka betoonist väga mitmesugustes mustrites tsement ava, ehk võresid, mis on väga kenad. Üks niisugustest aedadest on ehitatud Nõmmel Öie 30.

Veel täna tellin omale
UUS EESTI,
 see on sisukas ajaleht

„Rudge“
 „Wanderer'i“

Mootorrattad ja jalgrattad
 sobivad kõigile. Huvitatuid palume nendega tutvuda.

K-m. Lier & Rossbaum

Tallinn
 Viru t. 7.

Kõiki hooaja kodu- ja välis-
maa riidekaupu suures valikus

SOOVITAB

H. GUTKIN

INGLISMAGASIN

TALLINN, VIRU 4
Tel. 436-46
Postkast 272.

EESTI NÖÖBITÖÖSTUS

„MERKUR“

valmistab kunstsarvest

**moe-, ilunööpe
ja pandlaid**

TALLINN, S. TARTU MNT. 69

Sissekäik Laulupeo tän. 2

TEL. 306-74

**RIIGI
TURBA TÖÖSTUSE JUHATUS**

TALLINN, TATARI 1.

Telef. 456-61, 456-62.

Pleki- ja vasesepa töökoda

A. Aman

Tallinn, Rütüfli 4. Tel. 430-19.

Teen igasuguseid pleki- ja vasetöid
ehitustöödel kui ka töökojas.

Skautide pere tarvitab

ainult

SAKU

mõdu

HERMAN RÕIVAS

Kodumaa vabrikute riidekauplus

TALLINN, ESTONIA PUIESTEE 11. KÕNETR. 304-80

Alati uudised parimas valikus.

Müük suurel ja väikesel arvul.

Kvaliteet: kallis ostes,
odav tarvitades

„IRIDINOID“

sulgedega saavutate
80% kokkuhoidu

IRIDINOID
ei väsita kätt

- nr. 777 E. F. Iridinoid — kõvad
- „ 888 E. F. Bene — keskmised
- „ 444 F. Prima — pehmed

Eesti Vastutavate

Ametnikkude Ühing

Asut. 1920. a.

Kapitale üle Kr. 60.000.—

Annab vastutavaid ametnikke ja vastutab nende kätte usaldatud varade eest. Vastutuskapital ja tegevus seisab Tallinna Börsikomitee järelevalvel. Arvepidamise ja asjaajamise sunduslikku välisrevisjoni toimetab Eesti Kindlustuse Keskseits.

Adress:

Tallinn, Väike Karja 3, telef. 458-66

Eesti Kiviõli A. Ü.

Suurem õlitööstus Eestis.

Juhatus ja müügiosakond:

Tallinn, Pärnu mnt. 10
Kõnetr.: 465-56, 463-05, 462-04, 464-50.

Tehased ja kaevandused:

Kiviõli jaam
Kõnetr.: Sonda 15.

S a a d u s e d:

Kütteõli — Immutusõli, bituumen — „Kresolaat“ (Fenolaat), mootornafta — „Karbestoolum“, katuselakk „Kiviõrv-Ekstra“, puhas põlevkivi — katuselakk, viljapuu karbolineum „Estoleum“, tolmuõli „Estolmit“ — puurimisõli, auto- ja aviobensiin „Estolin“.

Tarvitage ja nõudke kõikjalt Eesti Kiviõli A. Ü. saadusi.

Kõõma

ja teiste juuksehaiguste vastu
tarvitage

CHOLESTINI,

mis on saadaval kõigis apteekides.

Valmistatud

G. Gnadeberg

ja

E. Leydeni

apteegis

Tallinn, S. Karja 4.

Väike kohver kirjutusemasin

Royal

on tugeva ja tolmukindla ehitu-
sega ja võrratu kena välimusega

VdLoun & Schitikov,

Tallinn, Niguliste 18

Luferma plaadid, Luferma mööblid, Luferma mänguasjad

on kodumaa
kõrgekvaliteedilised tooted.

A-S. A. M. LUTHER

Müügikohad: Tallinnas, Vana Posti 9, tel. 446-16,
Tartus, E. W. Jürgens, Ülikooli 2, tel. 788.

RIIGI SADAMATEHAS

Tallinn, Merepuiestee 13.

Telegr. aadress: „Riidokk“. Telef. 428-12

Laevade ja ujuvate abinõude ehitus ja parandamine.

Aurukatelde, aurumasinate ja muude laeva abimehhanismide ehitus ja parandus.

Ujuvad dokid.

Ujuvad tõstekraanad.

Elusloomade,
liha ja
lihasaaduste
EKSPORT.

Ühistegeliste
Eksporttapamajade Keskühisus
„Eesti Peekoni eksportühisus“

TALLINN, PÄRNU MNT. 23.

Tel. juh. 450-27.
kontor 463-63.

Jalgratas

on iga noore inimese unistus, neid leiate, meilt iga-suguses hinnas,

nagu:

Naumann

National

Mars

Rex j. p. t.

Soodus järelmaks

KR. SAAR & Ko.

Tallinn, Viru 3

Tartu, Raekoja 2

**LAUATARBED
MÄRGIGA**

MUNK

HÕBEDAST
UUSHÕBEDAST
ALPAKKAST

ALANDATUD
HINNAD

J. KOPF TALLINN
PIKK 27

Akkumulaatori ja
elemenditehas

Konstantin Mühlwerk

Jaama tän. 8.

Tel. 306-67.

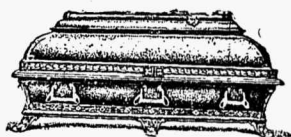
Vihmakuued
Seljakotid
Reisukohvrid
Supeltrikood

TALLINN, **S. KULL** V. POSTI 8

Puusärgi-äri ja Matusetalitus

A. MELDORF

Tallinn, Sakala 28 (end. V. Tartu mnt.)
Tel. 463-33.

Kõige suurem valik mitmekesi-
semaid ostuvalmis

Puusärke

Uudisena soovitame „Pyoficin'i“
surnute alalhoiuks.

Pühapäevadel väljakutse 460-92.

Raamat igale poisile

on

A. Möldro ja V. Peil'i

koostatud

Vibusport

Sisaldab kõik tarvilikud and-
med, nagu: kuidas valmistada
hea vibu, kuidas valmistada
nooli, märklaua ja laskeraja
valmistamine jne.

Hind 30 senti.

Pealadu K.K.Ü. „Töökool“

Tallinn, Pärnu mnt. 17

Raamatu hinna ettesaatjatele post-
markides või rahas, saadetakse raa-
mat postikuludeta kätte.

Kui palju unistusi võiks 12 aasta pärast, võib olla aga juba palju varem — aasta või koguni mõne kuu pärast täituda, kui sõlmitakse

NOORTE KINDLUSTUS EEKS-MAJA'S

Iga noortekindlustuse poliis on väärtpaber, millega saate Kr. 150 eest kuus ehk

**5 sendi eest päevas hiljemalt
12 aasta pärast
kakssadaviiskümmend krooni**

Lähemaid teateid pärige

EEKS-MAJA

peakontorilt Tallinnas, Harju tän. Majaomanik-kude panga uues majas; osakondadelt Tartus, Viljandis, Rakveres, Valgas ja Petseris või Eeks-Maja esindajatelt.

Noored, tähelepanu!

Meie vabriku valmistatud spordi-, võimlemise- ja ujumisetrikood, spordisärgid ja -püksid, trikoo- ja poolosärgid, villane ja puuvillane trikoo- pesu on üldtuntud ja parimaid. Samuti ka meie sukad, sokid ja kleidiriided.

A/S O. KILGAS

VABRIK: TALLINN, VOLTA 3

Raamatud
ajakirjad
postkaardid
margialbumid

F. Wassermann,

Tallinn, Pikk 7. Telefon 433-48

Nõudke minu kataloge ja prospekte maksuta.

Tallinnas, S. Tartu m. 13

Estonia pst. 13

Tartus, Raekoja tän. 6

A. S. „EESTI SIID“

Vabriku laod:

Viru t. 5, tel. 447-87.

Viru t 14, tel. 443-97.

Laadaplats 70.

Tartu — Poe 2, tel. 10-17.

Narva — Peetri plats 1.

Viljandi — Tartu t. 1-a. tel 30.

Peiseri — Turuplats 17, tel. 1-90

Moodsaid riideid, siidi, puuvillaseid, lõime
Müük en gros, Restid ja Kupongid.

Tarvilikud raamatud

igale skaudile:

H. Michelson **Skautlikul teel.**

Hind kr. 1,50

Eesti skaudi käsiraamat II tr.

Hind kr. —.50

Skautlus. **Juhiseld noorte juh-
tidele.**

Hind kr. 1.—

J. Ollik-Andevei **Erni.** Noorsooromaan
Haapsalus üleskasvanud poisikesest
Vabadussõja taustal.

Hind kr. 1,50

H. Habel **Purilend.** Lennukite ehi-
tamine, meteoroloogia ja praktiline
lennu õpetus.

Hind kr. 1.50

Raamatu hinna saatjale läheta-
raamatu äri kulul kätte.

K-Ü „RAHVAÜLIKOO“

Tallinn, Harju 48, Pärnu mnt 10

TKV

**Jaava sisalvaibad,
linikud ja matid**

on kaunimaks toahteks,
sobivad moodsa sisustu-
sega, on otse põlised
vastupidavuses.

— Nõudke kõikjal. —

A.-S.

Tallinna Kõievabrik

John Carr'i pärijad.

Kopli tän. 33.

Tel. 439-79

Eesti Noorte Punase Risti häälekandja, ilukirjandusliku,
populaar-teadusliku sisuga

ajakiri

„Eesti Noorte Punane Rist“

ilmub kümme korda õppeaasta kestes, 16-leheküljelises kaustas mitmekesise ja huvitava sisuga ning rohkete huvitavate piltidega kaunistatuna.

Üksiknumbri hind 20 senti, aastas 180 senti, poolaastas 90 senti. Kes 10 eksemplari korraga tellib saab ühe eksemplari maksuta.

„Eesti Noorte Punase Risti“ toimetus ja talitus asub **Tallinnas, Niguliste tän. 12, telefon 432-73.**

Ajakirja „Eesti Noorte Punane Rist“ tellimisi võetakse vastu pääle raamatukaupluste ja postkontorite ka koolide kantseleides.

Kasutage meie **tasuta nõuannet**

tsemenditööde alal!

A.-S. tsemendivabrik

«PORT KUNDA»

müügikontori juures asuv

nõuandebüroo

VALLI 4—6, tel. 450-17 TALLINN.

SKAUTIDE PERE

TARVITAB
AINULT
KODUMAA
KAUPA

TALLINN
S. KARJA
15

A/S. «TEKLA»